

GORENJEC

Političen in gospodarski list.

Stane za Kranj z dostavljanjem na dom 4 K, po pošti za celo leto 4 K, za pol leta 2 K, za druge države stane 5-60 K. Posamezna številka po 10 vin. — Na naročbe brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Uredništvo in upravnništvo je na pristavi gosp. K. Floriana v »Zvezdi«.

Izhaja vsako soboto
zvečer

Inserati se računajo za celo stran 50 K, za pol strani 30 K, za četr strani 20 K. Inserati se plačujejo naprej. Za manjša oznanila se plačuje za pet-vesto 10 vin., če se tiska onkrat, za večkrat smaten popust. — Upravnistvu naj se blagovoljivo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, sploh vse upravne zadeve, uredništvu pa dopisi in novice. — Dopisi naj se izvolijo frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

Naše najbližje zahteve.

I.

Hitro živi današnji svet. Dogodki, ki pretresajo človeštvo, so pozabljeni v nekaterih mesecih ali v nekaterih letih. O rusko-japonski vojski se danes govori kakor o kaki rimski vojski v starem veku in grozoviti potres v San Francisku ter vulkanski izbruh na otoku Martinique se nam zde kakor zgodbe iz rimske dobe, ko je lava iz Vezuva uničila cvetoče mesto Pompeji.

Mogoče je pa, da se tako zdi le nam, ki bivamo tisoče kilometrov oddaljeni od teh usodnih dejstev. V Rusiji sami, kjer se skoro na vsak korak vidi invalid iz krvave vojske na daljnem iztoku, kjer tisočerm materam pri spominu na njihovo najdražje na svetu krvavi ubogo srce, kjer na tisoče sirot zaman prosi kruha, ki ga jim je delil v vojni mesnici ubiti oče, tam ne more biti pozabljena kri, ki je tekla — — — zastonj.

Odkar smo Slovenci stopili na površje kot narod, noben dogodek ni tako globoko vplival na našo narodno dušo, na narodovo srce, kakor krvavi dogodki, ki so se vrtili pred dobrim mesecem v naši prestolnici, v beli Ljubljani. Kri, sveža človeška kri, ki je škropila ljubljanske ulice, oškropila tudi palačo ljubljanskega knezoškofa, ki je pa ni hotel viditi, ta sveža kri, prelita od naše mladine, je zdramila ves slovenski narod po mestih in po deželi. Človek, zrasel in bivajoč med tem narodom, ki tako polagoma dobiva narodno samozavest, je nehote ostrmel, ko je zrl te nenadne pojave narodne užaljenosti pri vseh stanovih.

Povsod enodušni klici, izvirajoči iz žalosti in srdu: Tako ne more iti dalje! In stara ženica, kateri je težko telesno delo uklonilo hrbet, ki najde svoje tolažbe le še v molitvi, z isto notranjo

užaljenostjo poslušala in dalje pripoveduje usodne dogodke, kakor čvrst mladenič, ki stiska pesti v žepu . . .

«Tako ne more iti dalje,» to je danes najpopularnejši klic po vsem Slovenskem. Slovenski narod je dozorel v zadnjih desetletjih toliko in se razvil tako, da hoče živeti kot narod v Avstriji z vsemi pravicami, ki jih imajo sosedni narodi. Od prvega do zadnjega je v narodu vse prepričano, da si niti en trenutek naš nemški ali laški sosed ne sme domišljati, da smo manj vredni ljudje, kakor se je doslej splošno mislilo o nas in zato tudi temu primerno ravnalo z nami. «Slovenecem enake pravice!» Ta klic se bo po krvavih dogodkih v Ljubljani vedno silneje in burneje razlegal po slovenski domovini, po naših časniki, na naših shodih, v naših deželnih zborih in v osrednjem parlamentu, ta klic bi moral najti odmeva povsod!

Septemberski ljubljanski dogodki se ne prezive, oni ostanejo sveži kakor kri zlatorogova, ki kapljajoča na zemljo poganja vedno novo življenje.

Pred vsem hočemo biti ravnopravni na narodnem in političnem polju. Naš narod, najsi biva na Kranjskem, Koroskem, Primorskem ali Štajerskem, sme zahtevati povsod, da ga sodi sodnik, ki govori njegov jezik, ki pozna njegovo dušo, ki toraj more čutiti z njim, on sme zahtevati, da mu vlada glavar domačin, da o njegovih premoženjskih razmerah sodi njegov rojak i. t. d.

Zato je pa nujno potrebno, da imamo v vednem razpregledu vsa količaja važna mesta, ki se imajo oddati pri raznih uradih na Slovenskem. Za Nemce se poteguje pri nas vse: vlada, vojaštvo, plemstvo, zbornice, in vendar, kako skrbi «nemški ljudski svet» na Kranjskem ali Štajerskem, da niti za vrtarja pri kakem mešanem uradu ne pride Slovenec.

— Pogosto se čuje, zlasti pri naših gorenjskih kmetih, da je prav, če kmet tudi govori nemški. To vedno trdimo tudi mi; ali vprašamo vas tole: Če boste govorili po uradih nemški, potem sploh ni misliti niti od daleč, da bodo vaši sinovi, če jih tudi daste študirati, kaj drugega kakor nižji uradniki, ki se morajo klanjati tujcem, ki so prišli od vseh vetrov, samo s slovenske zemlje ne. Potem je najbolje, da kupite svojim otrokom, ki ne morejo ostati doma na kmetiji, kakor hitro nekoliko odrastejo, potni les, da jo uberejo čez veliko morje, ker tam kaj zasluži vsaj tisti, ki dela, dotim se pri nas dogaja, da smeš misliti na boljše bodočnost le, če si Nmec. Ali ni največja ironija usode, da pri železniškem ravnateljstvu v Trstu, v šigar področje spada komaj par tisoč Nemcev, kakih stotisoč Italijanov in več nego pol milijona Slovencev, ni niti dveh odstotkov uradnikov-Slovencev, temveč skoro vse je nemško in le nekaj laško. Celo železniški vozovi v Trstijo imajo najprej nemški, potem italijanski in slednjič mali slovenski napis. Sovražstvo do Slovencev seza noter do zadnjega delavca na prog. Slovenca se vzame le, če se ne dobi drugoga. Primerov za to je na stotine povsod, to dobro veste vsi slovenski uslužbenci pri železnici. Ali ne vskipi človeku kri, ko vidi, da se ga zatira samo za to, ker je rojen od slovenske matere, ker je prve glasove čul v slovenskem jeziku!

«Pri državni upravi ne more iti tako dalje!» To je prepričanje nas vseh.

„Kdor jemlje mladini materni jezik, ji krade razum in življenje in orepa narod časti in pravice.“ Tako je dejal veliki nemški pesnik Herder.

PODLISTEK.

Politični porod slovenskega naroda.

(Ivan Stanonik.)

Konec.

„Novice“ so po marčnem uporu poučevale narod o ustavi, volitvah, o kmetski odvezi, svobodi, narodnosti in ravnopravnosti. Poleg „Novic“ so polagoma izšli še drugi listi. Na Štajerskem je izdal Valentin Konšek 15. junija prvo številko „Celjskih slovenskih novin“. Zagovarjal je neodvisnost šole od duhovnikov, odpravo samostanov, sekularizacijo cerkvenega imetja in plačevanje duhovnikov iz državne blagajne. — 4. julija je izšla prva številka „Slovenije“, kot glasila „Ljubljanskega slov. društva“. Njen program je bil: Nerazdružljivost Avstrije, ravnopravnost vseh narodov in uvedanje slovenščine v šole in urade, zedinjena Slovenija, zveza z Nemčijo samo na podlagi samostojnosti Avstrije. Urednik „Slovenije“ je bil M. Cigale. — Lposlovno berilo je prinašal I. Navratilov „Vedež“, in ko je ta prenehal, „Pravi Slovenec“, čegar urednik je bil F. Malavašič. — V juliju 1848 je začel izhajati „Slovenski cerkveni časopis“, ki se je z novim letom izpremenil v „Zgodnjo Danico“. „Slavjanski zbor“ v Trstu je izdajal „Jadranskega Slavjana“. — V letu 1850 je izhajal slovensko pisan uradni list „Ljubljanski

časnik“. Razen tega so še nekateri nemški listi prinašali Slovincem prijazne dopise.

Prišle so volitve za Frankobrod in za avstrijski državni zbor. Slovenci bi bili imeli 20 poslancev v Frankobrodu. Spoznali so, da jim prevelika zveza z Nemčijo jamore le škodovati, vendar pa niso bili edini. Dunajska „Slovenija“ je bila proti volitvam v Frankobrod in Karol Dežman je izdal „poziv na narod slovenski“, kjer priporoča, naj odkloni „volitev narodnih poverjenikov v Frankobrod, protestira zoper dotični poziv gosposke in zahteva uradno zabeleženje protesta“.

„Novice“ nasprotno pa so bile za volitev v Frankobrod, samo tam naj slovenski poslanci krepko nastopajo. Volili so skoro povsod. V Kranju so protestirali proti volitvam. V Mirni sta izvoljenca odklonila prejeta čast. V Novem mestu je bil izvoljen neki Lašan z „veliko“ večino sedem glasov, a mož je bil tako ponosen na svojo izvolitev, da je ostal tam še vedno, ko so že vsi kranjski poslanci zapustili Frankobrod. Ko so zahtevali volilci, naj odloži svoj mandat, jim je odgovoril, da se dober poslanec ne sme brigati za muhe svojih volilcev. Tudi v Ptujju so volilci protestirali. Drugod so mirno volili. Toda zaradi razmer v Frankobrodu so se poslanci vračali drug za drugim v domovino. Zato je vlada na novo razpisala volitve za one okraje, ki niso imeli več zastopnikov v Frankobrodu. V Trstu so volilci vseh narodnosti protestirali proti volitvam,

tudi v Mirnem in v Ptujju so protestirali. V Ljubljani se je vršila volitev šele po dolgotrajnem prepiru. V Kamniku poslanci niso sprejeli izvolitve. V Kranju so protestirali in utemeljili svoj protest med drugim tudi takole: „Že zdaj lazijo nemški berači križem naše dežele; kaj bo šele potem, če se nemškemu rokovnjaštvu odpro vrata v slovenske dežele?“ (Aph). Tudi drugod volitve niso imele dosti vspeha. Zato je vlada ustavila volitev in izvoljenim ukazala ostati doma. S tem se je izpolnila ena točka slovenskega narodnega programa.

Znak volilnega gibanja za avstrijski državni zbor je bil agrarski. Značilen je bil kandidaten govor nekega kandidata v celjskem okraju: „Jeden Bog, jeden car, jedna vera, nobena tiaka, nobena desetina, tudi ne od put, jajc in sira ne. Sicer naj pa ostane vse pri starem.“ (Aph.) Izmed kmetov so bili na Slovenskem voljeni, Sever iz Vižmarij, V. Štercin iz Žej pri Mekinjah, Zupan, Šurm, Smrekar in Gajer. Večinoma niti nemščine niso znali, glasovali so z Nemci, ker so bili jezuni na slovenske „škrice“, nato pa so odšli domov in tam uganjali razne neumnosti.

V ta državni zbor je prišlo 16 zavednih Slovencev, toda tudi izmed teh je imel vsak svoje nazore in načrte. Program, ki so ga morali zastopati, je bil: Zedinjena Slovenija, t. j. zedinjenje Slovencev v enakopravno celoto in enakopravnost

□□□□

Živinska krma po pet kron.

Kakor že znano, je osrednja državna vlada na Dunaju dovolila kranjskim kmetovalcem podporo pol milijona kron v ta namen, da se vsled spomladanske suše jako slaba in revna košnja sena nadomesti s cenenim uvozom iz onih krajev, kjer preostaja krma. Kajti da ne bode kranjski kmetovalci mogli obraniti število živine na oni navadni visokosti, kakor v poprečno navadnih (normalnih) letinah, je bilo takoj spomladi popolnoma jasno, ker se je pričela v veliki množini prodajati in izvažati živina in ker je vsled obilnih ponudb cena padla zelo nizko. Tudi se je začela živina klati in ponekod sosedom prodajati po vsaki ceni razsekano meso.

V letošnjem letu se je število glav živine znatno skrčilo.

Da pa se prepreči padeč na stanju živine ter da se preživi čez zimo kolikor mogoče veliko glav, se je pričela pomožna akcija za nakup krme.

Vsa dežela, vse kmečko prebivalstvo je bilo edino, da mora tukaj priskočiti država na pomoč, in sicer prav izdatno. Kajti raznašali so se glasovi — pisalo je časopisje — da se krma ne bo mogla kupiti izpod 12 kron in da ko nastopi prava zima, se še izdatno zviša na 15 kron in bogsigavedi koliko se za vsakih 100 kg!

Naravno, da so taki glasovi zelo neugodno vplivali na naše kmetovalce, oziroma živinorejce. Reja se ne izplača našemu kmetu, če bi moral kupovati krmo in bi plačeval tisto po 6 K za 100 kg, ne pa po 12 kron. Ta denar, izdan za krmo, se mu ne povrne (rentira) ne pri molžnji, ne pri pitani govedi. Zato se nam zdi čudno in ne vemo, kaj je onim ljudem, ki hočejo se vedno vstrajati in prodajati krmo po 12 kron kmetovalcem samo zato, da bi ne odprodajali živine.

Se bi rekli katero, ker pa dobro vemo, da so to samo ljudje, ki niso še nikdar redili živine, nikdar posedovali taiste in katerim bi razloček med volom in kravo delal velike težave, jih pustimo v miru!

Torej vsled govorice, da se krma silno podraži, je pričelo ljudstvo zahtevati, naj tukaj država priskoči na pomoč. Tudi ne odrekamo državnim poslancem, da se vsled javnega pritiska budo vdarjenega ljudstva niso zavzemali za pomoč. Toda njih vseh je bil prav majhen.

Na prvotno zahtevo poslancev je vrgla država najprej beratijo — 200.000, reci: dvestotisoč kron. To naj bi bila pomoč kmetom!

Kranjski kmet je pričel misliti. «Pomagaš si sam, bog ti pomore» ali «Kakor si postelješ, tako bodeš spal». Potrudil se je in dosegal nekaj več, kakor pa poslanci, — 300.000 (tristotisoč) kron je bil nadaljni donesek. Županstva, občine, društva, zadruge, posojilnice, korporacije so začele obsipati mize poljedelskega ministrstva z vlogami, prošnjami, resolucijami, pismi, brzojavami i. t. d., da je krmako pomanjkanje veliko in da je izdatna pomoč res potrebna.

Gospodje na Dunaju so se prestrašili tega in res nekoliko bolj upoštevali «ljudski glas», kakor za glas poslancev. Ni čuda, da imponira glas 242.875 oseb, ki se bavijo na Kranjskem s kmetijstvom.

v šoli in v uradu. Glede vsake točke je imel vsak poslanec lastno mnenje.

Dr. Kavčič je dejal 24. avgusta v zbornici: „Kronovine morajo razpasti in se združiti po narodnosti“, ker lahko v deželi z dvema narodoma večja narodnost pritiska manjšino. V Kromeriju je podal podrobnejši načrt. Slovenska kronovina naj obsega: Slovenski Štajer, Kranjsko in slovansko Primorje. — Poslanec Gorjup je v zbornici izrazil svoje mnenje, češ, da smatra združenje kronovin po narodnostih za nemogoče, zahteva pa osnovo po narodnih okrogih. — Najbolj dosledno je zahteval zedinjeno Slovenijo v tej dobi Peter Kozler, ki je hotel tudi združitev beneških in ogrskih Slovencev.

Tudi glede ravnopravnosti slovenščine v šoli in v uradu je bilo mnenje različno. Vlada je sicer ukazala, naj se poučuje izključno v materinščini v ljudskih šolah, obljubila je tudi prestave postav, toda ostalo je večinoma samo pri obljubah.

Tudi v deželnih zborih so Slovenci nastopili s svojim programom. Na Koroškem so se v deželnem zboru ustavili zedinjeni Sloveniji in nasproti dr. Kavčiču zagovarjali koroško narodnost. Glede narodne enakopravnosti so koroški Slovenci dosegli nekaj drobtin. Tudi v Štajerskem deželnem zboru so proglasili Štajersko za nerazdružljivo vojvodino, pač pa so razdelili Štajersko v tri upravne okraje, izmed katerih je bil mariborski okrog slovenski. Priznali so narodno enakopravnost.

Leta 1848 so štajerski Slovenci napravili petico, naj se jih združi v posebno vladikovino. [ste] tega leta so Slovenci določili svojo narodno zastavo.

Pribijemo se enkrat: Samo ljudstvo, ki je odločno zahtevalo izdatno pomoč, je doseglo od države vsaj nekaj. Ni lepo in tudi prav ni, da se poslanci hočejo odeti s pavovim perjem in si pripisovati zasluge, katerih nimajo. In če bi prav — kar pa odločno zanikamo — res imeli poslanci kako zaslugo pri tej akciji, bi ne bilo lepo od njih, da se bahajo po nepotrebnem in pripisujejo samo sebi zasluge. Saj so s pomočjo ljudstva, s pomočjo kmetov to, kar so. Kmetje so jih poslali na Dunaj samo zato, da se potegujejo za kmečke koristi in jih ondi zastopajo. Nikakor ni misliti, da so jih poslali v cesarsko prestolnico samo zato, da vlečejo mastne, vsakodnevne dvajsetkronske dijete. Če to mislijo, so v grozni smoti!

To smo hoteli opomniti samo zato, ker časopisje neke gotove stranke in nekih gotovih ljudi hoče izrabljati celo akcijo v svoje posebne namene in v svojo reklamo — pred dopolnilnimi deželno-zborskimi volitvami.

Ker je glede te pomožne krmске akcije še mnogo tvarine neobdelane, hočemo poskrbeti, da se pokaže prava slika tudi skrite, zahrbtne akcije!

Nekaj o izseljevanju. Dalje.

Večinoma naših izseljencev gre v Ameriko samo na delo z namenom, da si prisluži in prihrani čimveč ter se čimprej vrne domov. Nekateri gredo tudi na Nemško, a dasi se delo plačuje tam nekaj bolje, kakor pri nas, splošne razmere radi večjih življenskih stroškov niso dosti drugačne. Zato mika Slovence le bolj Amerika, ter moramo tudi mi govoriti zlasti o njej.

V Ameriki se delo, kadar je, plačuje neprimerno bolje kakor pri nas. To občuti naše ljudstvo na dve strani: slabo in dobro. Kmetovalci nimajo delavcev ali le za drag denar. Že tako vse tišči v mesto v tvornice, nekaj jih je pri vojakihi, tisti, ki bi sicer morda ostali doma, se napravijo rajši v Ameriko. Za nekaj let, kadar se kdo vrne, ga pa navadno ne drži več doma. Amerika ga je navzlic njegovi nasprotni volji odtujila domu in izpridila. To se gotovo občuti v javnem življenju.

Kadar gre kak posestnik v Ameriko, ga prvič navadno prižene sila. Doma ima zadolženo kmetijo, letine so slabe, davki veliki, družina tudi, skrbi polno, kamor se gane. Pa — hajd — v Ameriko! Tam dela, hrani in pošilja denar domov, žena pa počasi odriava bremena raz domovje. Večkrat ostaja tam nekaj let in se otrese vsega, kar ga teži. Včasih se mu posreči to že kmalu, v dveh, treh letih. Vsaj nenavadnega to ni nič, saj dostikrat zasluži po tri dolarje in še več na dan. Da porabi v preživitev na dan en dolar, mu ostane v prihranek še dva, kar znaša na leto z okroglo tristo delavniki šeststo dolarjev. Recimo, da je poslal ta denar, čeprav v brokkih, domov, znaša vsota radi velike vrednostne razlike med obema veljavama že kar 3000 kron, kar že izda nekaj in se tudi gotovo občuti v javnem življenju. Te vrste pridobitve lahko zapišemo res k dobičku v ljudskem gospodarstvu, vendar ga moremo čistega smatrati samo tedaj, ako gospodar, vrnivši se, tudi ostane doma, dela in gospodari kakor pred odhodom v Ameriko, samo toliko uspešneje, ker ga ne tlačijo več dolgovi in ne moré skrbti.

A več nego potreba žene ljudi pohlepnost v Ameriko. Čemu naj bi delal doma za dve kroni, pravi marsikdo, dočim ta in ta zasluži za enako

Dočim so se narodi med seboj prepirali, si je vlada zopet priborila sigurna tla, razpustila državni zbor in 4. marca 1849 oktroirala ustavo. 31. decembra 1851 pa je ustavo naravnost odpravila. Zopet je zavladal v Avstriji absolutizem, ki se je naslanjal na uradnike, duhovnike in vojaštvo. Cenzuro je vlada zopet znatno poostrila in omejila časnikarstvo. Izmed slovenskih listov sta v tem času ostala samo „Novice“ in „Zgodnja Danica“.

Na kmečko ljudstvo je ostalo leto 1848 brez vsakega vpliva. Pač pa je ugodno vplivalo na izobražence. Dr. Muršec poroča 31. dec. 1849 St. Vrazu, da se večinoma le mladina poteguje za narod. Kako je prebujanje narodnosti vplivalo na slov. mladino, vidimo tudi iz J. Trdinovih avtobiografskih pisem, kjer pripoveduje, da je on z nekaterimi tovariši ob neki priliki prisegel večno zvestobo svojemu narodu.

Nastopila je doba Bahovega absolutizma in najhujšega pritiska na Slovence. Nekateri starejši delavci so se izneverili, a mlajši, ki so videli vzplamtevanje narodne misli in nato krut pritisk na Slovence, se niso omajali. Vzgojili so se v kristalno-čiste značaje, ki so dorasli v dobi taborov inzanesli slovensko misel v zadnjo gorsko vas.

Vzplamtevanje narodne ideje v narodnem oziru vedno dobro vpliva na mladino, akoravno se gode še večje krivice... Vzgoje se tem boljši značaji...

In to je lahko tudi nam v tolažbo „v teh težkih dneh“.

delo po tri dolarje, oni celo štiri. Rajši grem tja, ni spak, da ne bi zaslužil ž njim vred! In gre. V Ameriki dobi res vsakdo dela, saj kadar je, ga je dobiti lahko; težko delo sicer, a dobro plačano. Ker hrana ni draga, pijača tudi ne, se privadi boljšemu življenju in razvadi. Ko se vrne, pogreša doma zlasti navajene dobre hrane. Saj v Ameriki, kjer kilogram mesa stane komaj 10 centov (50 h), se živi najpreprostejši človek večinoma z mesno hrano, doma pa komaj ob nedeljah in praznikih vidi meso. Pijače doma tudi nima, a v Ameriki je pil pivo za vsako žejo. Zakaj bi ga ne pil po 4 cente (20 h) liter? Tako se mu zdi, da ne more živeti, in privoščiti si mora zato poboljškov. Prinešeni denar kmalu scepca zanje, kar hitro ga ima komaj še za pot nazaj. Mika ga spet od doma, ne pomišlja se dolgo; napravi se in gre.

Od njegovih prihrankov tako nihče nima posebne dobička, še njemu ne zaležejo dosti. Njegov izgled vabi z doma še druge. Celo mladničem, ki imajo pred seboj vojaško službo, bolj roji po glavi Amerika nego puška in tornistra. Če ne dobe oblastvenega dovoljenja, jo radi pobrišejo skrivaj tja.

V Ameriki je tako vedno več naših delavskih sil, prislužek pa niti doma nima onega teka, kakor bi bilo želeti.

Iz opisanih dveh slučajev lahko napravimo nekaj zaključek. V prvemu podobnih slučajih je vsekakor zaznamenovati korist. Denar, poslan in prinešen iz Amerike, je zalegel nekaj, ker je imel nujna pota. V drugemu podobnih slučajih vidimo le škodo. Po nepotrebnem se je izdalo mnogo prinešenega denarja, za poboljške, se ga potroši tudi dosti, izkratka: nanj se ne pazi, ker nima tako nujnih potov kakor pri kmetovalcu, ki mora skrbeti za dom.

Takih slučajev je mnogo, mnogo več kakor prvih. Ako bi zato med obema vrstama primerjali gospodarski dobiček izgubi, našli bi, da je v splošnem izguba mnogo večja. Saj moramo ves tako zapravljeni denar prišteti izgubi v ljudskem gospodarstvu. Takisto zaslužek delavcem, katere je bilo treba najemati mesto odislih domačih. Zato lahko rečemo, da je izseljevanje škodljivo v mnogem pogledu, škodljivo napredku narodovemu, škodljivo sploh.

To je spoznala tudi država. Saj ve, da čim živahnejše je izseljevanje, tem slabše zanjo. Zato ga je svoječasno omejila s posebnim zakonom in ker le-ta ne zadostuje več potrebam, se snuje nov, ki utegne še letos priti na vrsto v državnem zboru.

A celo v okviru zakona država daje dovoljenje le tam, kjer ga zabraniti ne more. Strogo nadzorstvo pa si pridruže nad vsem izseljeništvom, da po nepoštenem potu in brez pravic ne pride lahko kdo čez mejo.

Vendar se posreči komu, dasi bi bilo resno odsvetovati tako uhajanje. Zakaj uide gotovo, kdor brez potnega lista ali listin sploh skrivaj odide od doma, ne da bi bil zadostil ukazu zakona glede vojaških dolžnosti. Tako ravnanje kaže mlačno domovinsko ljubezen, a je celo nepošteno, nevredno, domovini zvesto udanega Slovence. Razen tega je taka pot zvezana z mnogimi izrednimi troški, ker nepošteni agentje po svetu, o katerih bode še govora, izkoriščajo v škodo potniku njegov položaj, odirajoči ga še neprimerno

Izza poletne sezone.

Ivan S. Olševski. Dalje.

Sedaj pa vzroji g. Sabljač:

«Ti prokleti dedec Ti, kakšnega psa pa imaš spuščene? Popadel me je! In pa uta! Ali je to za ljudi?»

Miha Žganjegov pa je bil tudi v zadregi, nevedoč, ali bi se smejal ali jezil.

«Uto nam bodete plačali, uto, kaj pa se zvirate po njej!» se oglasi zanj njegova žena.

Neprostovoljna pomada Sabljačeve brade in krasen njen duh pa jo skoro spravi v smeh. To še bolj zdrži g. Sabljača:

«Kakšnega vraga pa imate na taki podrtiji? Še mlinskih kamnov bi bili gori nosili, da bi na ljudi padali! Vraga, šmir je, šmir, oh moja brada!»

Prva se zave gdč. Francka.

«Gostilničarka, hitro posodo kropo in par brisač!»

In čistili in prali smo g. Sabljača, kar se je dalo, zraven pa zbijali dovčipe na njegov račun.

«Tako Vas bomo očistili, stric, da teta ne bo prav nič zapazila o šmirovem krstu!»

«Kako prijazno nam miglja sv. Anton!»

«Ostal nam bo v vednem spominu ta dan!»

«Zapisan na bradi in obleki!»

«Pa zakaj Vas je pes vgriznil, g. Sabljač?» vpraša g. učitelj, videč, da mu naši dovčipi nič kaj ne ugajajo.

«Kaj jaz vem, kar ustrelil ga mu bom!»

«To je popolnoma lahko umljivo,» se vmeša g. Diplomat, «g. Sabljač je stopil psu na nogo in ta ga je v zahvalo vgriznil!»

bolj kakor one s potno pravico. Vrh vsega prebije ubežnik še dosti razburjenja, strahu pred zaseženjem in drugih neprilik. Ob vrnitvi jih čaka kazen, ali pa imajo domov zaprto pot.

Vseh izseljencev vprek pa Amerika ne sprejme. Zedinjene države so uredile priseljevanje s posebnim, dokaj strogim zakonom. Tega se letos drže z ozirom na vladajočo krizo in njene posledice kaj natančno, da si ob drugih časih dotični komisariji, če treba, morda zatisnejo eno oko. Nihče pa ne pride v Zedinjene države, kogar je zavrnil komisiji zdravnik. Ta zavrne vsakogar, kdor je nalezljivo bolan, bodisi na koži, očeh ali drugače. Zavrne neozdravno bolne, pohabljenec, slaboumne ljudi, na duhu bolne ali če so tudi samo manj razvite pameti. Zavračajo dalje otroke izpod 16 let, ako niso z roditelji. Ostarelim dovoljuje vstop samo tedaj, ako imajo od tam živečih svojcev zadostno zagotovilo, da bodo skrbeli zanje, ali primerno dosti gotovine. Sploh ne dovolijo naselitve v Zedinjenih državah nikomur, o komur bi se bilo bati, da bi utegnil biti državi in njenim zavodom in napravam kakorkoli v breme, ali kdor je užival kdaj kake javne podpore iz sirotninskih zakladov. Dosledno vračajo ženske v blagoslovljenem stanju, ako ne potujejo z možem ali k možu, neomoženim v takem stanju je vstop sploh zabranjen. Dokaz mora v vsakem slučaju biti neovržen, prevara pri poslednjih je nemogoča. Vse ženske in njihovo kretanje imajo toliko neopaznih opazovalcev zdravnikov in zdravnic, v sumljivih slučajih je preiskava tako stroga in natančna, da bi bil zaman vsak poizkus. Dalje pril.

Oderuštvo s kruhom.

Noben narodni ekonom ne bode po vseh gospodarskih deželah nahajajočim se borzam, ki so poklicane, da uravnajo cene, toliko časa odrekal potrebe njih obstanka, dokler taiste izpolnjujejo svojo misijo v mejah nepisanih moralnih postav. Na borzah, bodisi da so ta iste efektne ali blagovne, ima se srečavati ponudba s poprašenjema in ravno na tem kraju ima se cena bodisi navzgor ali navzdol uravnati po tem, kar ravno prevladuje: ali ponudba ali poprašenje.

Zalibog mnogo borz ni ostalo zvestih temu svojemu delokrogu in ravno na onem kraju, kjer bi se imelo za splošnost razviti blagosloveno delovanje, vidimo delovati bitja, ki ne poznajo nobene morale, ki streme ravno do nasprotnih ciljev, kar tu prav kratko imenujemo *«oderuštva s kruhom»*.

Do leta 1901 so bile tudi na borzi za deželne pridelke na Dunaju dovoljene terminske kuptije z žitom, ki pa so bile vsled razvitka v prav navadne *«vabanque-igre»* postavno prepovedane. Nasprotno pa cvete in se bolj razvija termin-kupčija v naši sosedni polovici, dasiravno se je ogrska vlada zavzela z ozirom na letos uveljavljeno trgovinsko pogodbo z Avstrijo, da bode uredila terminsko žitno kuptijo, oziroma da bode onemogočila udeležitev čisto skrupuloznih elementov. Da se dosedaj v deželi *«Bakšiša»* še ni ukrenilo ničesar, da bi ta pravcata Sodoma izginila, se res nikakor ne smemo čuditi, pokazati hočemo pa le na to, koliko milijonov kron se na prav neodgovoren način iztrga

V tem trenutku prišepa mimo domači pes in nam potrdi razlago g. Diplomata.

«Kar je, je,» konstatira g. Mana kot medicinar, «rana ni nevarna, pes je videti zdrav, na nogi da je samo dobra praska.»

Mej tem smo očistili obleko. Le brade nismo mogli očistiti.

«Brado bo treba ostriti, g. Sabljač!»

«Brade pa ne dam proč!» izjavi kategorično.

«Pomislite, g. Sabljač, pri vsaki dami bodele smrdeli po šmiru!» posreduje g. Diplomat.

«Šment, tisto bo pa res! Pa vse pa ne dam!»

«Saj vse treba ne bo.»

Is naskoro smo oropali g. Sabljača njegove tako skrbno negovane brade.

«Sedaj bomo pa šli k sv. Antonu! Kdo je za to, da gremo takoj?» vpraša g. učitelj.

Za to pa so bile vse dame, od gospodov pa tudi vsi, razun g. Sabljača in Jaka Skaberneta, ki je omahoval.

«Mene boli noga! Tudi obleka je še vsa mokra. Počakam Vas tu!»

«A jaz,» oglasi se Jaka Skaberne, «jaz bom pa varoval g. Sabljača, da se mu zopet kaj ne pripeti.»

Proti tako sijajno podprtim dokazom seveda nismo nič mogli. Vedeli smo, da sta te dve gobi še potrebni mokrote in zato smo jih pustili. Poravnali smo torej račun, zrdeli bisage in šli.

«Na svidenje!» In g. Sabljač je odšel v spremstvu polne steklenice in Jaka Skaberneta v bližnjo senco.

Tako se je končal prvi akt našega izleta. Ura je bila že deset.

* * * Konec pril.

ljudstvu iz rok, ki izginejo v žepih dobro izvežbane tatarske druhali.

Normalna termin-operacija obstoja v sledečem: Jaz kupim danes 100 vagonov koruze od kakoga poljedelca za odjem do konca majnika 1909 po K 760 Budimpešta, da pa sem za slučaj znižanja cen varčen, prodam ta isto množino terminske koruze za maj, jaz sem tedaj pokrtil svoje najetje v terminu z efektivnim blagom. Letos pa je dosti ljudi pod vtiskom boljše letine za oktober prodalo velike množine termin-pšenice, no da bi si bili zagotovili efektivno blago ter bili mnenja, da bodo o času razvoja lahko kupili ceneje, oziroma da bodo lepo vtlaknili v žep diferenco. Proti tej stranki za znižanje (*baisse-stranka*) pa se je pojavila močna stranka za zvišanje (*hausse-stranka*) ki ni le kupila vso to pšenico na papirju, ampak tudi mnogo efektivne pšenice in je na ta način potisnila Bais-stranko v jako težaven položaj, ker ta na velike množine prodane termin-pšenice ne more oddati skoro prav nič efektivnega blaga. Sedaj pa dražiteljji (*hausserji*) diktirajo cene, ki niso v prav nikakem razmerju z letošnjo žetvo in so nastavili ceno pšenice

	za oktober 1908	za april 1909
dne 22. okt. 1908	na K 12 15	na K 12 19
dne 23. okt. 1908	na K 12 34	na K 12 17

Dočim je bila dne 22. oktobra t. l. pšenica za april 1909 za 4 vinarje pri 50 kg dražja, kakor ravno ista pšenica v oktobru 1908, je nastopil kuriozen in to lopovstvo dobro označujoč pojav, da je pšenica iz žetve leta 1908 v oktobru za 17 vinarjev pri 50 kg dražja, nego za april 1909. Ako pa se za spomladansko pšenico vpošteva 5% obresti, skladišcarino, shrambo, zavarovalnico in dr., kar pri 50 kg pšenice najmanj znese 50 vinarjev, je tedaj oktobrski pšenica za 67 vinarjev dražja, nego ravnosta pšenica za april 1909.

To goljufje, to oderuštvo s kruhom pa mora plačata ravno ljudstvo, ker ima vsak dan potrebo za pšenico, oziroma moko in ravno v tem leži nekaj strašnega, da so taki roparski izpadi še dovoljeni v 20. stoletju. Na čelu vseh teh operacij pa stoje veliki ogrski mlinci, dalje banke in veliki žitni trgovci; nikakšno čudo tedaj, ako ogrski mlinci z nizkimi ponudbami onemogočijo vsako konkurenčno zmoglost avstrijskih mlinov. Isti ne iščejo izhajanja v zasluzku z mlenjem, kakor bi se pomotoma mislilo, ampak v operacijah, ki jih doprinašajo na ta način. —ik.

Tedenski sejem v Kranju dne 19. oktobra 1908. Prignalo se je — konj, 332 glave domače goveje živine, 369 glav hrvaške goveje živine, 18 domačih telet, — hrvaških telet, 102 domačih prašičev, — hrvaških prašičev, 12 domačih ovac, — hrvaških ovac, — koz, — buš in — bosanskih volov. — Pitani voli 100 kg 66—70 K, na polovico 100 kg 58—62 K, za pitanje 100 kg 54—56 K, kumerni 100 kg 36—40 K. Pšenica K 11.50, proso K 7.50, rž K 10.—, oves K 8.50, ajda K 9.—, repno seme K —, fižol ribničan K 13.—, mandalon K 13.—, koka 14.— krompir K 2.— za 50 kg.

Razpis dobave pšenice, rži in ovsu. C. in kr. intendanca 3. voja v Gradcu naznanja trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani, da kupi vojna uprava večje množine pšenice, rži in ovsu. Dobaviti bo v Gradec, Maribor, Celovec, Beljak, Ljubljano, Trst, Gorico in Pulj. Pismene ponudbe je najkasneje do 6. novembra t. l. 9. ure dopoldne poslati c. in kr. intendanci 3. voja v Gradcu. Dobavni razpis je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani na vpogled.

Razpis dobave slame, trdega lesa in premoga. C. in kr. intendanca 3. voja v Gradcu naznanja trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani, da kupi vojna uprava večje množine sena, slame, trdega lesa za kurivo in premoga. Dobaviti bo v sledeče kraje: Gradec, Maribor, Celovec, Beljak, Gorico in Pulj. Pismene ponudbe je vložiti pri oskrbovalnih skladiščih za dobavljenje v Pulj. Pismene ponudbe je vložiti pri oskrbovalnih skladiščih za dobavljanje v Pulj do 3. novembra, v Celovec do 10. novembra, v Gorico do 9. novembra, v Beljak do 11. novembra, v Gradec do 16. novembra, v Maribor do 19. novembra t. l. vsakokrat do 9. ure dopoldne. Dobavni razpis in splošni pogoji so interesentom v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani na vpogled.

Dobavni razpis. C. kr. trgovinsko ministarstvo naznanja trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani, da se bo dne 14. novembra t. l. pri ravnateljstvu državnih železnic (stavbni oddelek) v Belgradu vršila ponudbena razprava za dobavo 50.820 železničnih pragov (švelarjev) za ozkotirne železnice in 57.800 kubičnih metrov posebnega stavbnega materiala iz hrastovega lesa. Natančnejši ponudbeni pogoji so v pisarni navedenega stavbnega oddelka na vpogled.

Dopisi.

iz selške doline. Na Prtovču, kjer ima poleti dr. Krek svoje letovišče, so ustanovili te dni podporno društvo gozdnih delavcev. V ta namen je bil na griču pred cerkvijo shod, kjer je govoril dr. Krek in se silno divje zaletava! In že obstoječe podporno društvo gozdnih delavcev v Dražgošah, po-

srbno v njegovega ustanovitelja, dražgoškega učitelja Stupca. Lazarinju se je očitalo, da je zmerjal svojo mater — Slovenko, ko je zmerjal Slovence. Isto bi se moglo očitati dr. Kreku, ker tudi njegov oče, stric in bratranec so bili ali so *«ubogi somostri»*, kakor se je blagovolil izraziti pisatelj *«oslovskega mostu»*. Da se je hvallil, primerjaje se z *«ubogim somostrom»*, s svojimi solami, poslanstvom in doktorstvom, je znamenje slabega okusa. Sicer pa, če ima talent, ima ga po svojem očetu, *«ubogem somostru»*. Bahal se je, da je že osem let mislil na ustanovitev podpornega društva gozdnih delavcev in da ga je S. prehitel. To pač ne priča o preveliki zmoglosti, ker *«ubogi somostri»* S. je izvršil vse v par mesecih, ne da bi vedel za Krekov načrt. Zakaj mu sedaj to očita, saj je bil S. že čez dvanajst let v Dražgošah, ko je na željo delavcev pomagal ustanoviti društvo! Zakaj se on ni poprej lotil tega, saj so gozdni delavci tu že odnekdan? In če je dr. Krek sam nameraval napraviti tako društvo, je bilo to delo vendar dobro in hvalevredno. Seveda, tudi dobrót ne sme deliti človek, če nima za to dovoljenja iz farovža. In kdo razdvaja ljudi? Ali mar ne dr. Krek, ki hoče razdreti dobro delujoče društvo? In zakaj se zaletava v staro društvo radi S. P. Saj S. ni niti v odboru, ampak le v nadzorstvu društva? Predsednik društva je sicer neučeni mož, pa pošten, vesten in razumen, ki tako dobro vodi društvo, da bi bilo vsako klerikalno društvo lahko veselo, če bi imelo takega predsednika. Njegova napaka je le, da ga je S. priporočal za predsednika. Dr. Krek je vabil v svoje novo društvo: vsakega, tudi juda, sprejmemo! Kaj ne, samo učitelja ne? In to govori učiteljev sin! Govoril je tudi nekaj o barabah in lumpih. No, on ve, da sme govoriti, kar hoče, ker poslanca se ne more tožiti. Ali surovo srce kaže oni, ki iz tako varnega zavetja strelja na nenavzočega nasprotnika. Čegavo govorjenje pa je barabasko, o tem mirnim srcem prepuščamo sodbo ljudstvu. Več se jih je izrazilo, da bi tako neotesano ne bil govoril noben kmet, kvetjemu kak prav zagovojen pastir, in neka klerikalna žena je lepo prosila S. prijatelja, naj temu ničesar ne pove o zabavljanju čezenj, da ne bo užaljen. No, dr. Krek se je navzel manir državnega zbora in tudi prtovski zrak nanj menda ni ostal brez vpliva. Zalibog se je navzel le slabih zunanjih lastnosti naših poštenih hribovcev, ne pa tudi dobrih. *«Wie er sich räuspert und wie er spuckt, hat er ihm getreulich abgeguckt»*. Naj bo pa prepričan, da s tem govorom ni dosrgal mnogo vspaha. Tudi onemu, za kogar je govoril, ni koristil. In če ne bo kmalu miru, treba bo enkrat pošteno posvetiti tudi onemu, za katerega dr. Krek hodi po kostanj v žrjavo. Naš kmet ni tako neumnen, kot mislijo nekateri gospodje. Tudi on bo izpregledal, ko se bo prepričal, da mu oni, ki so v to poklicani, ne govorijo resnice. Če pa dr. Krek in njegovi tovariši mislijo, da se ljudstvo s takim obnašanjem in s takim govorjenjem, nad katerim se zgražajo priprosti ljudje, blaži in izobrazuje, je nam tudi prav. Nasledke pa naj pripišejo sami sebi. Ljudstvo bo že izprevidelo samo, da ni pravi nauk: sovražite one, ki vam dobro hočejo in delajo. Četudi je pravni čut ljudstva v zadnjem času mnogo trpel vsled napačnega učenja podivjanih duhovnikov, vendar ima še vedno toliko čuta za pravico in resnico, da bo obrnilo takim voditeljem hrbet. Ne zdi se nam vredno, se še nadalje baviti s to zadevo. Omenimo naj le še, da sta se po shodu obteznani župnik, ki je baje namenjen, da ukroti železnikarje, in Matjažev Tone s Češnjice metala, in je nekdo oba polil z vodo. Kajne, pravi pustni dan! In potem pridejo ti ljudje in zabavljajo učitelju, ki je tistega dne delal od jutra do večera brezplačno, samo v blagor ljudstva!

Izpred škofjeloškega okrajnega sodišča.

V soboto, dne 17. oktobra t. l. se je vršila pri okrajnem sodišču v Škofji Loki kazenska razprava zaradi razžaljenja časti.

Ozadje cele razprave sloni na krvavih dogodkih izza 20. septembra 1908 in pa na nemsčutarskem mišljenju prizadete tožiteljice.

Tožila je gospa Marija Hallada, c. kr. profesorja vdova in hči trgovca Kocelija v Škofji Loki, zasebnika g. Josipa Zihlerla radi besedij: «Med nami sedi oseba, ki je pri neki priliki odobrila, da se je streljajo na ljudstvo v Ljubljani in ki je rekla, da bi bilo želeti, da bi se postrelili vsi Slovenci. Ta oseba naj nas zapusti, dokler je še čas.»

Gospa Marija Hallada je besede: «Da bi bilo želeti, da bi se vsi Slovenci postrelili,» takoj umaknila, toženi Jože Zihlerl pa je takoj pripoznal inkriminirane besede, obenem pa nastopil dokaz resnice.

Gospa Marija Hallada, Tusneldina potomka slovensko-českega pisanja po očetu in možu, je seveda po znani germanski junačini tajila, da bi bila inkriminirane besede, češ, da je streljanje v Ljubljani odobraval, tajila, in sicer na tak način tajila, da bi človek skoro z njo imel usmiljenje, ker je trdila, da bi taka govorica, če bi se dokazala, lahko škodovala njej predvsem pa trgovini njenega očeta I. N. Kocelija v Škofji Loki.

In sijajno se je dokazala resnica njenih besedi, ker se je po zapriseženih pričah dokazalo, da je rekla g. Marija Hallada: «To je čisto prav, da so streljali, zakaj so jim pa toliko škode napravili,»

Pri tej govorici, ki je po zapriseženih pričah dokazana, je imenovala Marija Hallada tudi svojega sorodnika Arturja Mabra, ki jako rad živi od slovenskih in srbohrvatskih gojencev svoje trgovske čele, in čegar sinovo sfero v zadevi «Stritar», Slovenci ne bomo tako hitro pozabili.

Prestopni sodnik je smatral dokaz resnice dognan ter je oprostil obdolženca glede predbacivanja udobranja streljanja na ljudi v Ljubljani. Obsodil ga je le radi besede: «Ta oseba naj nas zapusti, dokler je še čas», ker je videl v tem prestopek po § 49. kaz. zak. Obdolženčev zagovornik je takoj oglašil vzklic radi krivde in kazni in bomo o izidu že poročali.

Drugi podrobnosti skoro ni vredno omenjati, razen da se je zgovarjala Marija Hallada s tem: «Dies ist ein Unsinn, daß die Deutschen in Pettau damit begonnen haben».

Tukaj se reče, pater peccavi, nostra maxima culpa, posledice pa nosite tisti, kateri ste jih proizročili.

To je suhoparno poročilo izpred sodišča.

Zgodovinski in slovstveni pregled za prih. teden.

25. oktobra. — 1526. Moravani pripoznajo Ferdinanda I. za svojega kralja. — 1657. † Iznajditelj barometra Torricelli v Firenci. — 1683. Ludovik Badenski premaga Turke pri Granu. — 1800. * Angleški zgodovinar Macaulay. — 1844. * K par Viktor Tilgner. — 1854. Bitka pri Balaclawi ob Krimu. — 1878. Atentat na španskega kralja Alfonza VII. — 1895. † Pisatelj dr. Jožef Mursec v Gradcu. — 1900. † Pesnik Jaka Voljč.

26. oktobra. — 1578. † Protestantovski pisatelj Juri Jurisic v Ljubljani. — 1742. Francosko-bavarska vojna zasede Prago. — 1759. * Francoski revolucionar Danton. — 1818. † Pesnik Ludovik Teobul Kosegarten. — 1850. * Slikar Janez Šubic v Poljanah.

27. oktobra. — 1728. * James Cook, potovalec okrog sveta. — 1806. Napoleonov vohod v Berlin. — 1813. * Pisatelj dr. Matija Prelog v Hrastju pri Ljutomeru. — 1817. * Nabožni pisatelj France Kosmat na Koroški Beli. — 1835. * Pesnik Simon Jenko na Področem pri Mavčičah. — 1870. Kapitularcija Metz in Bazenske vojne. — 1883. † Pisatelj Janez Macun v Gradcu.

28. oktobra. — 1467. (1469.) * Humanist Erasmus pl. Rotterdam. — 1704. * Filozof John Locke. — 1848. Dunaj bombardirajo, Windischgrätz vzame Leopoldovo predmestje.

29. oktobra. — 1268. Konradina, zadnjega Hohenstaufovca, obglavijo. — 1656. * Astronom Edmund Halley. — 1762. Bitka pri Freibergu. — 1783. † Francoski pisatelj in matematik Alembert. — 1795. Čerfayt osvoji Moguncijo.

30. oktobra. — 1697. Mir v Ryswiju. — 1813. Bitka pri Hanau-u. — 1857. * Akademski podobar Alojzij Progar v Dolenji vasi pri Mirni peči na Dolenjskem. — 1860. † Alban Kircher. — 1864. Mir na Dunaju med Dansko na eni in med Avstrijo in Prusko na drugi strani. — 1870. Pariško ljudstvo zavzame rotovž.

31. oktobra. — 1517. Luter nabije svojih 95 tez na grajska vrata v Wittenbergu. — 1805. Nadvojvoda Karl zmaga pri Caldieru (tretji dan boja). — 1811. † Vgojeselec Salzmann. — 1817. * Češki politik in časnikar Karel Havlicek. — 1881. † Pisatelj Viktor Eržen v Ljubljani. — 1888. † Jezikoslovec Lovro Žvab v Dutovljah. — 1895. † Vsenčiljski profesor in pisatelj France Celestin v Zagrebu.

V Kranju, dne 24. oktobra 1908.

Ministrska kriza. Oba Čeha, sta podala demisijo koncem dolgotrajne seje ministrskega sveta, ki je sklenila, odgoditi češki deželni zbor. Demisija je samo posledica globoke notranje krize, ki se ne da rešiti ne s potrditvijo teh, ne z imenovanjem drugih ministrov. Kako misli Beck sedaj izvršiti, kar se mu ni posrečilo ob zadnjih poskusih sprave Nemcev in Čehov? Deželni zbor češki je vlada odgodila. Toda sklicati bo morala državni zbor. In kako naj ta pride do rednega dela, če se prej ne pomirijo duhovi?

Ministrska kriza, ki je nastala vsled demisije Fiedlerja in Praška, še ni končana, kar kaže, da stvar vendar ne gre tako gladko, kakor je baron Beck mislil iz začetka. Če bi se dala zadnja rešiti enostavno s tem, da cesar ne bi sprejel demisije, bi morala biti že rešena. A Beck se je pač moral prepričati, da ne bi s tem nič profitiral. Saj njegova korist ni v tem, da sta dva češka ministra v kabinetu, ampak v tem, da ima v parlamentu večino, za katero pa potrebuje Nemce kakor Čeha A s svojo močro taktiko je moral prijadrti prav tja, kamor prihajajo vsi avstrijski ministrski predsedniki: Do česa spora Čehov in Nemcev, ki se ne da potolažiti, ker smatra vsaka stran vsako koncesijo, storjeno, drugi strani, za žaljitev in oškodovanje. Ta zagata preži na vsako vlado in bo prežala, dokler se ne uredi narodne razmere v državi na trajni podlagi; in če Becku sedaj prede, žanje samo to, kar je sejal. Položaj je rešak, da lahko vsako uro izbruhne splošna ministrska kriza. Zaučilo je, da so krščanski socialci začeli napadati Becka. To se navadno zgodi tedaj, kadar krščanski mozakarji zaslučijo, da se kdo maje.

Avstrijska delegacija je sprejela po obširni debati proračun vojne mornarice. Med drugimi so govorili k predmetu poveljnik vojne mornarice Montecuccoli, Exner in Schuhmeier. Odsek za zunanja dela je razpravljal o aneksiji Bosne.

Delegacije hočejo zaključiti že koncem tega meseca. Še pred par dnevi je vlada trdila, da je zanje toliko dela, da bodo morale zborovati vsaj do 20. novembra. Kam je to delo tako naglo izginilo, ne vé živ krst; opravile so ga delegacije doslej bore malo.

Državni zbor hoče vlada zdaj čim prej sklicati, ker upa, da se izjasni politični položaj, kadar se snide parlament. Mešetarenje pri Čehih in Nemcih doslej ni imelo nobenega vidnega vspeha; Beck torej lahko misli, da je položaj nejasen. Nam se pravzaprav ne zdi tako. Jasno je, da je Beckova vlada v tem trenutku brez zanesljive večine. Prav je pa vendar, da se državni zbor skliče čimprej, prvič že zato, ker je važnejši kakor delegacije, drugič pa tudi zato, ker se mora javnost položaja izkazati v parlamentu. Vlada, ki ne more vladati, je breme in čim prej se je država iznebi, tem bolje je. Posebno važno je pa za delavce, da se snide državni zbor in da se pokaže, kaj je pravzaprav s starostnim zavarovanjem.

Prepoved prevoza in izvoza streljiva in orožja. Uradna «Wiener Zeitung» priobčuje dne 22. oktobra naredbo finančnega ministrstva, s katero se prepoveduje prevoz in izvoz vsakokakega orožja in streljiva v Srbijo in Črnogoro. Prepoveduje se tudi izvoz golobov v Srbijo in Črnogoro, ki bi lahko služili v vojne svrhe.

Ljubljanski dogodki v delegacijah. V delegacijah je govoril o ljubljanskih dogodkih posl. Klofač. Rekel je, da dogodki v Ljubljani dokazujejo, da je nujna potreba spomeniti §§ 70. in 72. službenega pravilnika, izlasti določbo o uporabi orožja ob nemirih. Govornik je izjavil, da je brezdvomno dokazano, da se je streljalo v hrbet. Trditve, da je bil neki častnik zadet od kamena, je neresnična. Govornik je izjavil, da je prepričan, da je bilo krvoprolitje Slovanov dogovorjeno. Zahteval je, da se takoj prične vojaško-sodna preiskava proti poročniku Mayerju in da se istega stavi v preventivni zapor. Nadalje je govornik zahteval, da se čete porazmeste primerno narodnosti večine prebivalstva. Govornik je v svojih nadaljnjih izjavah rekel, da bo slovansko prebivalstvo šele tedaj, nehala videti v armadi svojega sovražnika, ko se ne bo v isti več dajalo prednosti nemškemu elementu. — Del. Korošec jr obžaloval, da so vodilni krogi naše vojne uprave s svojim slabotnim vedenjem mnogo pripomogli, da se je tudi v armadi izbrisal vsak sled državne enote. Nobenega naroda se tako ne razvaja kakor madjarskega. Madjarom se daja prednost na račun drugih narodnosti ogrske krone. Govornik je vprašal ministra, pri kolikih polkih, ki se novčijo na Ogrskem, je slovanski, nemški, oziroma slovenski in rumunski jezik polkovni jezik, da se dozna, v koliko je vojna uprava že ugodila madjarski pohlepnosti. — Nato je del. Korošec obširno govoril o dogodkih v Ljubljani. Krvoprolitje v Ljubljani se ima pripisati le frivolnosti mladega poročnika in Slovanem sovražnemu duhu, ki vlada v zadnjem času v pešpolku št. 27. Postopanje poročnika Mayerja in njegovega odelka se mora najodličneje obsojati. Poročnik Mayer je skušal naknadno vplivati na vojake, da krivo pričajo. Govornik mora v imenu slovenskega naroda zahtevati, da se pešpolk št. 27. premesti iz Ljubljane. Nadalje naj ob pouličnih izgredivih ne poveljujejo mladi nezreli ljudje, marveč starejši častniki.

V vojnem odseku avstrijske delegacije je odgovarjal vojni minister Schönauich sledeče: «Na podlagi izpovedb vseh državnih, mestnih in civilnih oseb konstatiram, da se je na oddelek poročnika Mayerja metalo kamenje, vojake se je zasramovalo in jim grozilo. Po opetovanem, brezuspešnem pozivu, naj ne mečejo kamenja, je bil Mayer primoran, potisniti množico z bajoneti nazaj. Poprej se je dal predpisani signal «Sturm». Komando «Laden» je imelo vspeh, da so bili ljudje potisnjeni proti mestu. Ker pa so se nasilstva ponovila, izdal se je ukaz «Schiessen». Preden pa je sledilo nadaljno povelje, počil je strel, kateremu jih je sledilo več. Nato se je takoj dalo povelje «Feuer einstellen». Da bi bili vojaki leteli za bežečimi, ni resnica. Ta vest je nastala pač vsled tega, ker so orožniki hiteli za bežečimi. Posamezno streljanje brez ukaza je bila gotovo napaka, toda stvar si je naravno razlagati s tem, da je vladal velikanski hrap, da skoraj ni bilo razumeti ukazov, nadalje pa tudi s tem, ker so bili vojaki vsled zasramovanj in groženj hudo razburjeni. Poveljnik po obstoječih predpisih ni bil le upravičen, temveč celo dolžan, rabiti orožje. Napaka je le bila, da se je storilo to po pozameznih vojakih brez povelja. Tako si je razlagati, da se ni izstrelila salva, temveč deset posamnih strelcev. To je tudi dokaz, da so se vojaki čutili v nevarnosti. Letalo ni le kamenje, temveč tudi opeke in steklenice na vojake, med katerimi je več ranjenih. Imenik ranjenec je predložen. Vojni minister je končno protestiral proti kritikam o vojaških asistencah.

Med nemškimi svobodomislec in krščanskimi socialci skušajo napraviti alianco, katere

namen bi bil varovati posestno stanje nemških strank v kabinetu. Alijanca bi naj bila v prvi vrsti naperjena proti Čehom in Slovanom.

V ogrski delegaciji je sekcijski načelnik grof Eszterhazy govoril o razmerah v Srbiji in je dejal: «Srbiji ne moremo priznati nobene pravice, da zavzema sploh kakršnokoli stališče glede na aneksijo Bosne in Hercegovine, zlasti pa ne na ta način, kakor se godi sedaj. Gledali smo na sedanje izgrede z mirno samozvestjo, ampak opozorili smo srbsko vlado, naj bolj izdatno skrbi za red kakor doslej. V tem zmislu so tudi druge velesile vplivale na srbsko vlado.

Za ogrsko volilno reformo dobi grof Andrássy baje v par dneh predsankcijo. Tako poroča njegovi listi. Treba bo vendar še počakati, če se res zgodi tako.

Aneksija Bosne in Hercegovine je označil Košut za nujno posledico velesrbske veleizdajniške agitacije. Sarajevski Srbi so mu zato poslali pismo, v katerem ga pozivajo, naj jim pové, kateri bosenski Srb se je pregrešil v veleizdajniškem smislu. Prav dobro mu kličejo v spomin tisti čas, ko je bil Košut se sam «veleizdajnik».

Na Balkanu. Govori se o turško-avstrijskem sporazumu, po katerem bi nehal bojkot avstrijskega blaga, Avstrija pa bi jamčila Turčiji, da Sandžaka ne pusti zasesti po Srbiji ali Črnigori. Bojkot se narašča. — Bojevitost v Srbiji ni ponehala, marveč še narašča. — Konference radi dogodkov na Balkanu najbrž ne bo, tudi Turčija se brani poslati odposlanca na konferenco. — Pri Dugem so Črnogorci prekorčili mejo ter napadli avstrijsko stražo. — Črnogorskega brigadirja Janka Vukotića so aretirali v Zagrebu; bil je na potu v Beligrad. — Srbska samostalna stranka v Bosni, ki sestoji iz kmetov, je sklenila poslati k cesarju deputacijo, da se zahvali za aneksijo. — Proti-avstrijske demonstracije v Belemgradu se ponavljajo. — Napetost med Bolgarijo in Turčijo narašča, ali med Turki prevladuje mnenje, da se ne kaže spuščati v vojno.

Program evropske konference se ni definitivno določil, ampak nezadovoljni so z njim že vsi.

Iz južne Hercegovine prihajajo vesti o nekakšni ustaji. Baje so ustaši razstrelili neki most in poškodovali železnico. Seveda je sedaj sploh težko kontrolirati vesti iz teh krajev.

Francoski kongregacionisti so v Budimpešti nakupili 750.000 kv. metrov stavbišč za 15 milijonov. Med neklerikalnimi krogi je zaradi tega veliko razburjenje.

Japonski maršal Nodzu, znan iz zadnje rusko-japonske vojne, je umrl.

Godovi prihodnjega tedna:

25. Zlatija; 26. Evarist, Demetrij; 27. Satina, Lovorka; 28. Simon in Juda, Krešemir, Mila, Bislav; 29. Narcis, Gradimir, Vojslava; 30. Klavdij, Slavovit, Vladika, Gorazd; 31. Stojzlava, Srečka.

Sejmi na Gorenjskem prih. teden:

28. v Poljanah, v Radovljici (za živino) in na Skaručini.

Novičar.

Premeččenje. Finančni komisar gosp. Karel Bihlmaier, dosedaj v Novem mestu, pride kot davčni referent v Kranj.

Odlikovanje. Gospod Rihard Schrey, c. in kr. poštar v Lescah, je imenovan višjim poštarjem. Čestitamo!

Kandidiral bo v splošnem razredu kranjsko-škofjeloškega volilnega okraja profesor Evgen Jarc iz Ljubljane. — V idrijski okolici kandidira dekan M. Arko iz Idrije, v ilirsko-bistriškem okraju pa nadučitelj Ravnikar iz Trnovoga.

Schwarz — gre? Po poročilih nemških listov je stališče kranjskega deželnega predsednika Schwarz za zelo omajano in bo Schwarz se letos zapustil Ljubljano. Je itak že skrajni čas!

Gledališka sezona «Dramatičnega odseka» Narodne čitalnice v Kranju se prične letos, dne 31. oktobra in sicer se bo igrala priljubljena ljudska žaloigra v petih dejanjih «Mlinar in njegova hči. Uloge so v kar najboljših rokah. Igra se ponavlja kot ljudska predstava prihodnje nedelje, dne 8. novembra 1908 ob 5. uri popoldne. — Po sklepu čitalniškega odbora so se letos sedeži v toliko prenaradili, da so numerirani in se dele v dve kategoriji. Prva od I.—V., in druga od VI.—X. vrste. Vsaka vrsta ima 10 sedežev. Dalje so se vpeljale tudi vstopnice in sicer so kolekovane z kolekom družbe sv. Cirila in Metod. Na vstopnicah je natanko razvidna vrsta in številka sedeža. Stojšče se deli v dijaske vstopnice in navadno stojšče, na kar slav. občinstvo aljudno opozarjamo. Iste bodo vedno v trgovini K. Floriana v predprodaji.

Redka lovka oroča. Gospod Edvard Dolenc, trgovec v Kranju, je te dni na lovu ustrelil v svojem lovišču z dvema streloma 4 srne. Na prvi strel so padle tri.

V Kranju je umrl tukajšnji gozdar in posestnik g. Franc Steinbauer. Naj v miru počiva!

Lekarno otvori na Jesenicah mag. farm. g. Ernest Koželj iz Ljubljane.

Ponosni Gorenjec in za- povedna Gorenjka! Izprašaj svojo vest in prepričaj se, kje imaš naložen svoj denar! Kam zahajaš? Ali v slovensko ali nemčursko trgovino? Slovenec podpiraj Slovenca!

Ljubljanski dogodki v delegaciji. Poslanca Klofač in dr. Korošec sta v vojnem odseku avstrijske delegacije obirno razpravljala o dogodkih 20. septembra. Bodi jima za to izrečena toplja zahvala. Vojni minister Schönauich je te dni v seji rečenega odseka odgovarjal na pritožbe poslanca Klofača in Korošča. Ta odgovor je absolutno nezadovoljiv in upamo vsled tega, da bodo slovenski delegatje ministra Schönauicha zavrnilo kakor zasluži in iz ministrovega odgovora izvajali konsekvence. Slovenski poslanci naj radikalno nastopijo in vsi do zadnjega bomo na njihovi strani in pojdemo zanje v ogenj. Najprimernejši odgovor, in sicer odgovor, ki ga zahteva slovenska čast, bi bil, da slovenski delegatje kakor en mož glasujejo zoper proračun vojnega ministra. Niti vinarja za vojaške namene, to bodi parola slovenskim delegatom.

O ljubljanskih dogodkih je govoril vojni minister. Kaj je dejal, poročamo na drugem mestu. Ljubljancem se bodo gotovo čudili, če boro ta officialni odgovor, najbolj pa pač tisti, ki so bili dne 20. septembra proti večeru blizu Pogačarjevega trga. Ker nas strašno rad obhaja grdi greh radovednosti, smo vpraševali vsakega, s katerim smo le mogli govoriti, kako da je bilo. In glej smenta — dokler ni govoril vojni minister, nismo vedeli, da je dal lajtnant Mayer trobiti «Sturm». Izmed vseh ljudi, s katerimi smo mi govorili, ni nobeden slišal tega signala, ni nobeden — videl hornista pri Mayerjevi patrolji. Kako slaba ušesa so imeli in kako slabe oči! Pa vendar ne more biti nič naravnnejšega. Vsaka kompanija ima navadno hornista, zakaj ne bi bil trobentač marširal ravno s tistimi sedmimi možmi, ki jih je vodil Mayer? Pa opeka je letela na vojake in kamenje in steklenice. Tako so raportirali vojnemu ministru. In tak krik je bil, da se komanda niso slišala in zato se je streljalo brez komande. Kakšen čudež se je vendar moral goditi, da prav naše priče niso videle kamenja in opeke, ne ko je letalo, ne pozneje, ko bi bilo moralo ležati po tleh? Pa ne da bi ga bili vojaki lovili kar, ko je letalo, in spravljali v torniste kot corpora delicti? Čudna reč, tako čudna, da bo treba vendar še kaj govoriti o njej, čeprav misli vojni minister, da je končana in zapечатena. «Rd. Pr.»

Učiteljsko društvo za kranjski šolski okraj zboruje dne 2. novembra t. l. ob 2. uri popoldne v prostorih dekliške šole v Kranju. Dnevni red: 1. Poročilo posameznih poročevalcev o izvenšolskem delovanju. 2. Samopomoč v boleznih, predava predsednik Fr. Luznar. 3. Predlogi in nasveti. K mnogobrojni udeležbi vabita odbor in socialni odsek.

Gosp. Makso Nič, odvetniški uradnik v Kranju, nam pošilja sledeče: «Slavno vojaško-veteransko društvo! Pri zadnji odborovi seji, v kateri se me je potom g. stotnika povabilo, se je sklenilo, da se skliče na dan 25. t. m. izvanredni občni zbor, pri katerem naj bi se sklepalo, naj bi se li v društvo upeljalo slovensko poveljevanje. Kakor čujem, se je vršil 18. t. m. zopet nek zbor ali odborova seja, pri kateri se je baje enoglasno sklenilo, da se izvanredni občni zbor ne skliče in da se točka o slovenskem poveljevanju za sedaj opusti. Ker takega postopanja kot sin matere Slovenije nikakor ne morem odobravati, izjavljam, da z današnjim dnem izstopim iz društva, kar blagovoli slavno poveljstvo na znanje vzeti. — V Kranju, dne 19. vinotoka 1908. Brez komentara!

Svoji k svojim! — Nemški posredovalec. — Ogrska moka. Pišejo nam: Pred nekoliko dnevi sem imel priliko govoriti med potjo iz Ljubljane do Postojne z zastopnikom nekega ogrskega mlina — ime mi je izpadlo. Ta gospod mi je pravil tudi med drugim, da večji del naših pekov še nadalje kupuje moko z njegovim posredovanjem in da se noben teh ne upira, podpisati mu nemški sklepni list. Med drugimi sklepnimi listi mi je tudi pokazal pismeno kupčijo za dva vagona moke, katere je kupil v Kranju pek g. Konrad Čadež, kar me je pa jako iznenadilo, ker vem, da sta v Kranju dva velika naša mlina; in prav gotovo ni potreba, da se z našim čisto slovenskim denarjem krmi naše najhujše nasprotnike, kakor Velegerman L. in njegov madžarski mlin. To dejstvo nam jasno priča, da vlada žalibog med našimi obrtniki prav malo občutka za boj na narodno-gospodarskem polju. Ni dovolj, da se tak obrtnik podpiše na nemški sklepni list, podvrže se tudi za morebitne razprave forumu budimpeštanske borze, katere edin in uradni jezik je ogrski. No, mogoče, da kranjski pek, gospod K. Čadež, dobro razume madžarsko. Zavedni gorenjski Slovenci, dober tek k pecivu od nemško-nacionalnega posredovalca in čisto madžarskega mlina! Clara pacta, boni anici!

Pod Schwarzem. Deželni predsednik kranjski baron Schwarz je poklical v deželo vse polno nemških političnih uradnikov, ki ne umejejo jezika naroda, med katerimi žive in «delujejo». Med temi političnimi uradniki je tudi vladni koncipist dr. Strictus, ki je zdaj namešten v Radovljici. Moč samo sliši slovenski govoriti, razume pa le tupatam kako besedo. Kako govori s slovenskimi strankami, si potem lahko mislimo. Prišla je pred par tedni na okrajno glavarstvo radovljiško trgovka z mešanim blagom na Koroški Beli, Marija Kaiser, in pri dr. Strictusu napravila prošnjo za filijalko svoje trgovine z mešanim blagom. Povedala je učenemu gospodu parkrat, kaj želi. Te dni je pa dobila od vladnega komisarja Kordina podpisan odlok, da se ji podeljuje filijarska koncesija na Koroški Beli in da dobi njen filijarski voz številko 1. Seveda je ženska debelo gledala to dovoljenje in si kar ni mogla razlagati čudne pomote, ko ji je dr. Strictus tistikrat vedno kimal, kot bi jo popolnoma razumel, dočim je besedo «filijalka» tolmačil za besedo «filjakarija». Ali bo trgovka začela zdaj s filjakarijo, ne vemo; vemo pa, da bodo politični uradniki po Kranjskem toliko časa streljali take kozle, dokler ne bodo razumeli našega jezika.

C. kr. vlada na Kranjskem — agentura za «kranjsko hranilnico». V nezaplenjenem listu čičamo: Ker je slovensko ljudstvo na Kranjskem spoznalo, kakega gada si je vzgajilo v kranjski «šparkasi», je začelo trumoma dvigati velikanske svote iz tega zavoda. Gospodje pri vladi so se tega kar prestrašili in kranjska deželna vlada je naročila okrajnim glavarstvom, naj začnejo agitacijo za nemški denarni zavod. In res so razposlala okr. glavarstva pisma na vsa županstva, v katerih delajo agitacijo za kranjsko šparkaso. To je naravnost nečuden, vsej pravici v obraz bijoč manever. In vendar je na drugi strani ves ta napor vlade in njenih organov za ohranitev gnilega in trhlega nemstva po naših krajih kakor sramoten, tako še posebno smešen, blamaža najhujše vrste. Pa le naprej! Blamirala se je vlada s svojo soldatesko v Ljubljani, blamirala se je v Brezicah, blamira in smeši se naj še dalje samo sebe, da bo vsaj naše ljudstvo spoznalo končno to ostudno komedijo, ki se imenuje: nemška Avstrija s slovansko večino! — Glede kranjske šparkase pa smo prepričani, da niti županstva niti slovensko ljudstvo ne bodo šli c. kr. vladi kot agenturi za nemške pozicije na lim!

Krajevni napisi in županstva. Slovenska županstva po Gorenjskem opozarjamo, da so vipavski župani soglasno sklenili resolucijo na deželno vlado, da razveljavi naredbo glede dvojezičnih krajevnih napisov, ker ne morejo jamčiti za red, ako se dvojezični napisi ponovijo. Po našem mnenju ni nobenega zakonitega sredstva, s katerim bi mogle politične oblasti prisiliti občine, da napravijo dvojezične napise!

Obolel je baje na lovu g. feldcajgmajster Albori, ki stanuje pri tukajšnjem trgovcu g. Edvardu Dolencu.

Šest milijonov 400 tisoč kron so dosedaj dvignili Slovenci iz Kranjske hranilnice v Ljubljani. Tako se je poročalo te dni na občnem zboru tega zavoda.

Kamniški okrajni glavar Kresse z nekako nervozno odločnostjo zasleduje zaradi zadnjih dogodkov vsakogar, ki le količkaj čuti slovensko. Špijonažo ima zelo razvito. Od g. S. gori, pa doli do malega praktikanta K. se vsak peha zanj, prinašajoč mu «vestnih poročil». Sad teh denuncijacij je okusil sodni avskultant L., katerega je deželno sodišče na glavarjevo ovađbo premestilo v Gornji grad. To je nezasišano! Gospod glavar, svetujemo vam prav odkrito, uredite raje svoje domače razmere, o katerih se že otroci pomenkujejo — mesto, da preganjate poštene ljudi. Sicer pridemo z jasnejšimi delikatnimi stvarmi na dan!

Kako se v Ljubljani ob času demonstracij postopajli čuvaji javnega miru in redu, posebej crožniki in vojaki, to se je jasno pokazalo pri sodnijski razpravi dne 19. t. m. Obtožen je bil mestni inženjer Matko Prelovšek zaradi javnega nasilstva, češ, da se je s silo ustavljal orožniku, ki ga je aretiral, da je orožnika psoval, suval in ranil. Če bi se bila ovadba orožništva izkazala kot resnica, bi bil moral Prelovšek biti obsojen v težko ječo od 6 mesecev do enega leta. A pokazalo se je pri sodnji, da je bilo vse nerješljivo, da je bil Prelovšek od orožnikov brez povoda aretiran, da ni psoval. Zato je bil Prelovšek oproščen obtožbe hudodelstva in samo obsojen na 20 kron globe, ker je baje zaklical, ko so prišli orožniki brez povoda v Auerjevo gostilno besede: «orožniki vun!» — Ali naj ima ljudstvo po takih dogodkih še zupanja v oboroženo moč?!

Velika nevarnost od nemstva proti obmej-
nemu kraju Rateče na Gorenjskem. Sedaj se misli osnovati v tem kraju pevsko društvo, ki bo gotovo zelo pospeševalo narodno zavest na meji. Ker pa osovrateljem društva primanjkuje sredstva za nabavo harmonija, se obračajo tem potoma do vseh slovenskih rodoljubov, ki posedajo kak harmonij ali glasovir ter bi ga lahko pogrešali z vljudno prošnjo, naj blagovolijo to naznaniti akad. fer. društvu «Prosveta» v Ljubljani, Mestni dom.

Na Dovjem je umrl g. Janez Janša, p. d. Zelenik. — V Moravčah je umrl posestnik in klič-
čavničar Gasper Prosenec.

Guter Rat in höchster Not.

Knotig, schlotig, rüd' und frech
Ist der nationale Tschech';
Frecher noch um ein'ig Grad
Ist der lausige Kroat;
Doch am frechtesten — notabene! —
Ist in Laibach der Slowene;
Was der Erdball trägt an Knoten,
Alle hat er überboten,
So ein Rauhbein, solch gemeines,
Gibt es ausser ihm wohl keines. —
Weisst du, Deutscher, was ich meine?
Hau dem Frechdachs doch mal eine.

Torej — le kar na plan, Tevtonje, če imate korajžo!

Občinske deske (table) je dalo županstvo na Breznici takoj napraviti po celi občini s samoslovenskim napisom. Sedaj pričakujemo še usmiljenja na čakalnici v Žirovnici, da prej ko mogoče da napraviti nove. Pričakujemo!

Koslerjevo pivlo je tudi odpovedala gostilna v Smokuču pri Breznici, sedaj toči mengisko. Za izgled naj vzamejo to tudi druge gostilne po občini ki še vedno toče Koslerjevo, akoravno zahtevajo gostje Aurovega ali Budjeviškega. Gostje, ogibajte se gostiln kjer se toči «dragonec». Svoji k svojim!

Občinski odbor v Lescah je pri seji dne 18. oktobra t. l. soglasno sprejel županov predlog, da se izrazi ogorčenje nad surovim napadom na mirne udeležence Ciril-Methodove skupščine v Ptuj, da protestuje proti postopanju vojaške oblasti dne 20. septembra v Ljubljani, da izreka sožalje nad žrtvami in da želi edinosti slovenskih strank, kadar braniti je časti in pravde naroda svojega. V isti seji je občinski odbor na županov predlog sklenil, da se imajo v področju leske občine napraviti izključno slovenski napisi.

Društvu za otroško varstvo in mladinsko skrb v sodnem okraju kamniškem sta pristopila še sledeča ustanovnika vsak z zneskom 100 K: Gospod dr. Josip vitez Schneid-Trouenfeld, c. kr. dvorni tajnik pri upravnem sodišču na Dunaju in graščak v Kamniku; gospica Balbina Smole, graščakinja v Kamniku (Ljubljana). Dalje je društvu podaril gosp. Jože Kandušar, posestnik v Mengšu (po zastopniku dr. Al. Kranfu) od nasprotne stranke prejeti poravnalni znesek 50 K. Društveno vodstvo izreka vsem imenovanim dobrotnikom srčno zahvalo.

Ogenj je v soboto zvečer okrog osmih vpepelil pristavo «Pred mostom» hotelirja Jakoba Peternela z Bleda, ki je sedaj že drugič v enem letu pogorel. Na pristavi je imel mesar Zrimec, ki je letos tudi že v drugič pogorelec, 14 krav, katerih ni bilo mogoče rešiti iz ognja. Škoda je precejšnja, ker je bil Peternel le za majhno svoto zavarovan, Zrimec pa čisto nič. Sumi se, da je bilo zažgano. Pristavnikova rodbina, ki je že spala, si je jedva rešila golo življenje.

Velik požar v gozdu. V petek je bil velik ogenj v gozdu na Dovjem. Pogoreli so gozdi nad postajo Dovje (na severni strani), za Sedučnikom in v Brevantu peterim kmetom. Gasit so prišli kmetje in tovarniški delavci. Ob štirih popoldne so omejili ogenj na Dovski strani, gori pa še na Belski strani (v Brevantu) pod Kepo.

Po Gorenjskem je pričel cvetsti pljuvanec (rododendron), Tupatam se pokaže vršičke cvetja, najbrž se je pa spomladi zakasnil ali pa ga je premetila jesen, ki je bila jako mila.

Državna subvencija. Za popravo savskega mostu pri Tacnu, kar bi stalo okoli 164.000 K, je dovolilo ministristvo za javna dela 30% državni donesek v najvišjem znesku 50.400 K pod pogojem, da se zasigura pokritje ostale potreščine.

Pomanjkanje vode na Jesenicah se vsled dolgotrajne suše že hudo čuti. Najbolj seveda je prizadeta tovarna. Napravila si je sicer parni stroj, da ji nadomestuje električno moč, ki se ob suši zmanjša, toda tudi ta še ne zadostuje popolnoma. Zato misli tovarna napraviti velikansk rezervoar na mestu stare kantine, da bo tudi ob času najhujše suše preskrbljena z vodo.

Telovadno društvo «Sokol» v Radovljici ustanovi v nedeljo, dne 25. t. m. odsek «Sokola» na Bledu in v Kamnigoric. Na Bledu je že pri-glašenišč 60 članov in v Kamnigoric okoli 40. Obema odsekoma je zagotovljen obstoj. Pripravi se tudi odsek v Ljubnem pri Brezjah. «Na zdari!»

Zobe jih! Koga? Ljubljanske nemčurje. Zato so končno vendarle dobili v kazini te dni nove šipe. Nastalo blađnejše vreme je kazinote le do tega prisililo, čeprav so se prej rotili, da tega dokaza slovenskega «barbarizma» ne spravijo s sveta nikdar.

V Dražgošah se je ustanovilo katoliško izobraževalno društvo, ki je bilo čisto nepotrebno. Tam obstoji namreč že osem let nestransko bralno društvo, ki ves čas vspešno deluje in popolnoma zadostuje za obe, komaj četrte ure oddaljeni vasi. Za pravo izobrazbo je bilo torej dovolj preskrbljeno. Takoimenovana katoliška izobrazba pa ni prava izobrazba, ampak ima le namen, ljudi izveščati v dobre strankarje, strastne klerikalce.

Goleti je pričelo v soboto okrog 8. ure zvečer gospodarsko poslopje Otona Wolfinga z Bleda pri blejskem mostu, kjer je imel svojega pastirja. Pogorelo je vse do tal, zraven pa še 14 buš, nekaj kuretine i. t. d. Pastir si je komaj rešil golo življenje. Kdo je zažgal do sedaj ni znano. Baje je bil izavarovan!

Škandal. Na tukajšnji postaji imajo še vedno samonemški pečat. Vse druge postaje na Kranjskem uradujejo z dvojezičnimi. Kako dolgo bo še to trajalo? Slovenski trgovci, ganite se! Kaj poreče poslovni Kranj na to?

Samoslovenski napis v Kranju. Gospod Ivan Globočnik, urar v Kranju, je dal napraviti ličen samoslovenski napis, g. Ivan Vounik, puškar, istotako. Gospod Feliks Urbanec je odstranil svojega «Felixa», a v Ljubljani ga ima še vedno. Kadar izgine v Ljubljani, bomo tudi poročali.

Leveli okolu Kranja imajo veliko sreče. V lovu tovarnarja g. Rakovca pri Kranju je te dni bilo ustreljenih 47 zajcev, 6 fazanov in ena srna. Okolu Kranja je sedaj izredno veliko divjačine. Pred par dnevi je bilo ustreljenih na lovu v Mavčičih 38 zajcev. Izvrstnim lovcom iz Kranja ob tolikem lovskem blagru iskreno čestitamo!

Praga in Ljubljana. Kakor je razvideti iz poročila v listih, se je metalo o priliki zadnjih demonstracij v Pragi kamenje na vojaštvo. Da, na nekoga polkovnika je priletelo likalo, ki ga je zadelo na vratu. Častniki so na to pač z golimi sabljami skočili proti oknu, iz katerega je navidezno priletelo likalo — toda streljalo vojaštvo ni.

Kamen je ubil. 19. t. m. ob pol 8. uri zjutraj je 20letna Rotija Čop s sv. Križa nad Jesencmi napravljala butarice v gozdu. Kar prileti okrog 100 kg težak kamen, jo zadene v hrbet in ona je pri priti mrtva. Dvanajstletna sestra, ki je bila zraven, je ostala nepoškodovana. Kamen je sprožil eden hlobov, ki so jih spuščali po drči.

Večerje je letošnjo jesen po bukovih in smrekovih gozdih Gorenjske obale. Zival ima letos dosti hrane (ar, orehi, kostanj i. dr.), tako da je ne bo primanjkovalo za zimo. Krznarji bodo izšli na izber te male «kožuhovine».

Rop in tatvina. 20letni delavec Jožef Šinkovec iz Kranja je v soboto oropal Franca Mlakarja za 10 K, delavca Petra Petroviča in Kučcu pa ukradel 7 K. Odšli so ga deželnemu so isču.

Strahna nesreča v Škofji Loki. Minuli četrtek popoldne se je ponesrečil v Škofji Loki pri prevozu koles v mlino Marij. Kalanovec, p. d. K. V mlino, Valentin Osredkar, tesarski pomočnik, ki je padel na kolo. Kolo mu je zmečkalo glavo. Bil je takoj mrtev.

V Žirovnici je umrl zadnji petek zjutraj po bolezni vseh-nju posestnik in gostilničar Jožef V. ... starosti 88 let. Zapustil je eno hčer.

Gospod Otton Homann, trgovec v Radovljici, ni mogel objaviti, da ni res, da bi prodajal «Südmarkine» žvepljence, pač pa je res, da prodaja le te žvepljence v korist družbe sv. Cirila in Metodaja.

Skala je ubila. V ponedeljek je v gozdu «Mungca» pri Kranjski gori spravljal po «rinzi» Jožef Snolej hode v dolino. Kar se je utrgala skala in pabila na posestnikovo hčer Dorotejo Čop. Ta je nesrečno, da je bila ta na mestu mrtva.

Kranjski socialisti sklicujejo na 1. nov. v Ljubljano državno konferenco stranke. Govorilo se bo o deželni izb. volitvah na Kranjskem.

Goriški Slovenci! Tabor, ki se je vršil pred 40 leti na Veliki Otavi, je vreden, da ga proslavimo na kar mogoče lep način. Na tem taboru je govoril med drugimi tudi vzbuditelj goriških Slovencev, nepozabni naš dr. Karol Lavrič, katerega duh naj plava tudi nad taborom 25. t. m. Slovenci! Pred 40 leti je 10.000 Slovencev na Veliki Otavi povzdignilo svoj glas za pravice našega jezika, za naše gospodarske in kulturne potrebe. Le malo naših potreb in zahtev se je uresničilo. Zato je prav, da se iznova zberemo na ravnoistem kraju ter se zopet oglasimo z mogočnimi glasovi, da zahtevamo svoje pravice, da se uresničijo vse naše, že tolikokrat ob vseh prilikah izrečene zahteve. Zelimo radi tega, da bi bila udeležba od vseh strani mnogostevilna, kar bo moralo le najboljše vplivati na vse one činitelje, ki imajo glavno besedo pri izpolnitvi naših zahtev ter se vspodbudijo naši zastopniki le še k vstrajnejšemu delu v ta namen, da slovenski narod doseže končno to, kar mu pritiče in kar mu je že zdavno zajamčeno v temeljnih zakonih naše ustavne države. Pridite torej, goriški Slovenci: iz Gor, iz Brd, iz Goriške okolice, s Krasa, iz Vipavske doline, pridite od vseh strani naše dežele, da se pokrepimo v boju za naše politične pravice, za tako potreben napredek naše dežele! Vspored tabora, ki se bo vršil v nedeljo, 25. oktobra ob 2. uri popoldne, bo obsegal: naše splošne narodne zahteve, naše narodne organizacije in gospodarske težnje. Goriški Slovenci! Vabimo Vas ponovno na ta tabor! Na svidenje torej v obitem številu 25. t. m. na Veliki Otavi. — Slovanski klub. Dr. Al. Franko, Ignacij Kovač, Ivan Savnik, A. Gabršček, Anton Križičič, Alojzij Štrekelj, Dr. Gustav Gregorin, Fran Ohljubek, Josip Štrekelj.

Za vodne zgradbe, kanale in regulacije rek. Ministrski svet je imel 16. t. m. sejo, v kateri je sklenil državnemu zboru predložiti zakonski načrt, po katerem se dovoljuje vladi 500 milijonov kredita za vodne zgradbe, kanale in regulacije rek. Porabiti se ima ta denar v 15 letih.

Grozna gozdni požar. — Vlak zgorel. — 200 mrtvih! V Detroitu so grozni gozdni požari. Iz Prequa Isla so poslali v Metz vlak za begunce, ki pa je skočil iz tira in zgorel z 200 begunci.

Tri tisoč ljudi izgubilo življenje. — 3600 hiš porušenih. V provinci Sincéon je v groznem viharju bilo porušenih 3600 hiš. Tudi vladna poslopja je vrlince razrušil. 2700 ljudi je mrtvih. V nekem drugem okraju je razrušil vihar v treh vaseh 300 hiš in je okoli 1000 oseb mrtvih.

Velikanski škandal se je razkril v Budapešti. Bivši državni tajnik v ministertvu, sedaj drugi predsednik upravnega sodišča, tajni svetnik pl. Latkoczy je posredoval za provizije gostilniške in lekarniške koncesije. Zalotili so ga, ko je ravno sprejemal 600 000 K. Preiskava se je dosedaj vodila skrivnostno, ker pri aferi igra veliko vlogo tudi pismo nekega aktivnega ministra znani budimpeštanski lepotici. — Latkoczy bo odpuščen brez pokojnine.

Zakonolomstvo in ločitev zakona. Zanimiv slučaj je rešilo te dni najvišje sodišče. Vsled po-

manjklivosti splošnega državlanskega zakonika je dunajsko deželno sodišče nedavno nasproti dvema zakonskima razsodilo, da nimata pravice ložiti na ločitev zakona, ker sta oba kriva zakonolomstva. Najvišje sodišče je pa vsled rekurz razsodilo, da obojestransko zakonolomstvo upravičuje oba zakonska zahtevati ločitev zakona.

Zvišanje tarifa na južni železnici je navzlic ugovorom železniško ministertvo že odobrilo. Uvade se z novim letom. Južna železnica bo imela od tega zvišanja okroglo 5 milijonov več dohodkov.

Novo dopisnice. V kratkem pridejo v promet nove erarne dopisnice, ki bodo imele vtisnjeno umetno izdelano znamko v zeleni barvi. Naslova «dopisnica» ne bo več. Na sprednji strani bo polovica odmerjena za naslov, polovica pa že za pisavo.

14 gadov obnem usmrčenih. Slikar Bohensky v Hebu na Češkem je našel ob nekem gozdu velikega 70 cm dolgega gada. Usmrtil ga je z udarcem po glavi. A takoj nato opazi, kako lezejo iz mrtve kače mladi, se ne popolnoma razviti gadi, ki so seveda takoj poginili. — Bilo jih je 13.

Slovensko šolsko vprašanje v Trzinu se bliža vendar rešitvi. Naučno ministertvo je imenovalo že pet učiteljev za tržasko slovensko šolo.

Franco Omersa v Kranju prodaja domače bukovno ogije, vlihte kotle Maria Zell, petrolej Standar Wlthe, portland cement. 339 6

Ustreljeni divji zajci
se dobijo vsak dan pri 355 4
JOSIP FUSO
stavbeniku v Kranju.

Kdor
hoče sebe ali svoje otroke oprostiti
kašlja
hrupavosti, katara, zastizenja ustnega katara, krčevitega in oslovskega kašlja, naj kupi zdravniško proizkušene in priporočene
Kaiserjeve prsne karamele
s 3 smrekami. 375 24-1
5500 notarsko overoverjanih izpričeval.
Zavoj po 20 in 40 vin. — Doza za 80 vin.
Dobiva se pri: V. Eggenbergerju, lekarna v Trzinu.

Mestna hranilnica v Kranju

obrestuje hranilne vloge po

4%

brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje hranilnica iz lastnega. Narasle vložne obresti pripisuje h kapitalu vsakega pol leta — to je dne 30. junija in dne 31. decembra — ne da bi bilo treba vlagateljem se zglasati radi tega pri hranilnici.

Za varnost hranilnih vlog jamči poleg lastnega rezervnega zaklada mestna občina Kranj z vsem svojim promoženjem in z vso svojo davčno močjo. — Da so hranilne vloge res varne, priča zlasti to, da vlagajo v to hranilnico tudi sodišča denar mladoletnih otrok in varovancev.

Hranilnica posoja na zemljišča po 5%, na leto in na amortizacijo v 36 letih, tako da na primer dolžnik v teku 36 let popolnoma poplača posojilo 100 kron z obrestmi vred, ako plačuje vsakega pol leta po 3 krone.

plošni rezervni zaklad
185.000 kron
Posebni rezervni zaklad
3.300 kron. 26-21

Koncem leta 1907: Stanje hranilnih vlog 4,497.000 kron, posojil na zemljišča 2,725.000 kron ter posojil občinam 183.000 kron.

Ta najstarejši denarni zavod v Kranju uraduje na rotovžu vsak delavnik od 8. do 12. ure popoldne, ob smanjih in tržnih dneh pa tudi od 2. do 4. ure popoldne.

Darila.

Upravništvo našega lista je prejelo:

Za ranjence v Ljubljani nabral v veseli družbi v kolo-dvorski restavraciji »pri zadnjem grošu« g. Juri Depoli 3 K. Srčna hvala!

Za družbo sv. Cirila in Metoda je darovala vesela družba v gostilni g. M. Mayerja v Kranju 7 K (pošiljateljica gospa Ana Mayr). Lepa hvala!

Dijaški kuhinji v Kranju darujeta 10 K dr. Karol Šavnik in dr. Janko Šavnik namesto venca na krsto svojega ribiškega učitelja g. Fr. Steinbaura. — Mesto venca na krsto pokojnega Fr. Steinbauerja gospa Terezija Florian 4 K.

Zahvala.

Marija in Frano Steinbauer se najpriserčneje zahvalujeta vsem p. n. prijateljem in znancem, ki so povodom smrti našega ljubljenelega soproga in očeta, gospoda

Franca Steinbauerja

o. kr. okrajnega gozdarja

izrazili na tako prisrčen način svoje so-čutje in izkazali dragemu pokojniku zadnjo čast z udeležbo pri pogrebu. Imenoma se zahvalujeta častiti duhovščini, prav posebno častitemu g. kaplanu Sitarju za ljubeznivo pomoč ob smrtni postelji, gosp. zastopnikom c. kr. uradov, velemenjem gg. kolegom, za krasne darovane vence, slav. občinskemu zastopu, slav. zboru kranjske čitalnice, ki je zapel pod vodstvom g. Vilka Rusa tolažljive žalostinke ter slav. požarni brambi za spremstvo pri pogrebu.

V Kranju, 21. vinotoka 1908.

Slab želodec ničesar ne prenese

in navadna posledica tega je, hreznost, želodčna bol, slabosti, nerednosti prebavljanja, glavoboli i. t. d.
Gotova odpomoč proti temu so

Kaiserjeve karamele

zdravniško preizkušene!

Oživljajoče, prebavo pospešujoče in želodec okrepujoče sredstvo. 376 12-1

::: Zavoj po 20 in 40 vin. pri: :::

V. Eggenberger, lekarna v Trzinu.

Hiša na Rečici pri Bledu

priljubljena za gostilno ali trgovino, na dobrem mestu, se poceni in pod ugodnimi pogoji

proda.

Več pove upravništvo »Gorenjca«.

Sivalni stroji in kolesa

Tovarniška zaloga 180-67

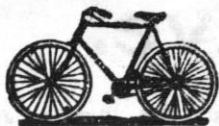
Iv. Jax-a v Ljubljani

Dunajska cesta 17

priljubljen svoje najbolj priznane

šiv. stroje in kolesa

Ceniki na zahtevanje zastoj.



Električna gonilna sila.

Tovarna oljnatih barv, lak in firneža

Brata Eberl

črkoslikarja, lakirarja, stavbena in pohištvena pleskarja

Ljubljana, Miklošičeve ulice 6, nasproti hot. »Union«

Ustanovljeno 1843. Telefon 154.

52-14

Lepo stanovanje na Glavnem trgu

s tremi sobami, kuhinjo, shrambo, kletjo, drvarnico se dobi takoj pri 358 3-3

Pavlu Bizjaku, Kranj, štev. 102.

Gostilna se da v najem.

Kje? pove iz prijaznosti upravništvo »Gorenjca«.

A 289/8
20

RAZGLAS.

Na predlog c. kr. finančne prokurature v Ljubljani v imenu dijaške ustanove kot dedinje po ranjem dr. Antonu Arku iz Škofje Loke se odredi

prostovoljna javna dražba njegovega nepremičnega in premičnega zapuščinskega premoženja

to je, zemljišča vlož. št. 187 kat. obč. Škofja Loka (hiša št. 119 v Škofji Loki), hišne in kuhinjske opreme, obleke, perila i. t. d.

Prodaja se bo vršila na licu mesta

dne 28. oktobra 1908

in se bo za premičnino pričela točno ob 9. uri dopoldne, za hišo pa ob 3. uri popoldne.

Če se premičnina ta dan ne bi popolnoma razprodala, se bo njih dražba nadaljevala še drugi dan ob 9. uri dopoldne.

Hiša je cenjena na 15.000 kron in mora vsak dražitelj položiti pred dražbo 1500 kron vadija.

Premičnine se bodo izklicemale po ceni, ki je zaznamovana v inventarnem zapisniku, ter se bodo oddale eventualno tudi pod to ceno.

Natančnejši dražbeni pogoji leže v pogled v pisarni podpisanega sodn. komisarja.

ŠKOFJA LOKA, dne 17. oktobra 1908.

Niko Lenček

c. kr. notar kot sodnijski komisar.

374

Jubilejne ustanove.

Trgovska in obrtniška zbornica za Kranjsko razpisuje za leto 1908

osemnajst cesar Franc Jožefovih ustanov

(8 po 50 kron in 10 po 30 kron)

za onemogle obrtnike vojvodine Kranjske, in

pet cesarice Elizabete ustanov

(po 40 kron)

za onemogle uboge vdove kranjskih obrtnikov.

Prošnje naj se pošljejo trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani do

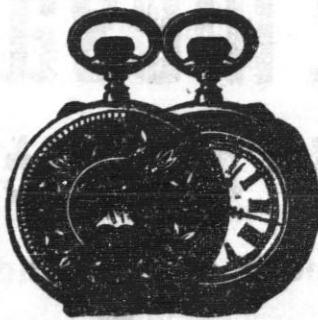
15. novembra 1908.

Priloži naj se jim od občinskega in župnijskega urada potrjene dokazilo, da je prosilec obrt samostojno izvrševal, da sedaj zaradi onemoglosti ne more več delati in da je n bog, oziroma, da je prositeljica onemogla uboga vdova bivšega samostojnega obrtnika.

V LJUBLJANI, dne 24. oktobra 1908.

Trgovska in obrtniška zbornica za Kranjsko.

314 52-15



Ustanovljeno leta 1885.

Rudolf Rus

urar v Kranju

poleg lekarne.

Ustanovljeno leta 1885.

Velika zaloga vsakevrstnih ur, zlatnine in srebrnine ter optičnih predmetov. Popravlja točno in ceno. Najnižje cene. Priznane izborne blage.

Lep, svetel in prostoren
LOKAL
na Glavnem trgu
se da v najem.

Več se izve v upravnistvu «Gorenjca». 367 2



V Newyork
Canada
Juž. Ameriko

Odhod iz Ljubljane vsak torek.

Pozor!! 327 52-12

Samo 6 dni

vozi francoski brzoparniki La Provence, La Savoie, La Lorraine in La Touraine iz Havre v Newyork. — Najkrajša črta. —

Veljavne vozne listke in brezplačna pojasnila daje konc. potovalna pisarna

Ed. Šmarda, Ljubljana

Dunajska c. 18, nasproti znane gostilne „pri Figovcu“.

Vinske sode
iz hrastovega lesa

močne in v dobrem stanju
od 300 do 400 litrov, od 400 do 600 litrov
nadalje sode z vratcami 223 16-12
od 700 do 1200 litrov, od 1200 do 6000 litrov
oddaja po jako zmerni ceni tvrčka

M. Rosner & Co.

LJUBLJANA

poleg Koslerjeve pivovarne

Iz proste roke se prodaja
v Kranju
PRISTAVA
s hlevi, podi, skladišči, stanovanji i. t. d.

Več se izve pri lastniku Mavrila Mayerju, pivovarnarju v Kranju.

372 3-1

Angloško skladišče oblek
O. Bernatovič :: Ljubljana, Mestni trg 5.

Moška konfekolija:

Cez 2500 oblek od . . . K 8- naprej
» 1500 površnikov in zimskih sukenj . . . » 12- »
» 2000 plaškov . . . » 7- »
» 300 kožušnih sacco s krznastim ovratnik . . . » 16- »
» 2000 suknenih hlač . . . » 3-90 »

Damska konfekolija:

Jesen. in zimske obleke od K 10- nap.
Jesenske in zimske jopice . . . » 4- »
Jesenska in zimska krila . . . » 3-90 »
Jesenski in zimski ran-glani . . . » 6- »
Jesenski in zimski paletoti . . . » 8- »
Dežni plaščki s kapuco . . . » 7- »
Suknene in delainove bluze » 3-90 »

Deška konfekolija:

Cez 1800 oblek K 3-90 naprej
» 500 plaškov s kapuco . . . » 3-90 »
» 250 površnikov in zimskih sukenj . . . » 8- »

Dekliška konfekolija:

Velika izbira oblek, paletotov, dežnih plaščkov in zimskih sukenj.

V zalogi čez 1000 velour-klobukov po K 5-80 in čez 5000 klobukovin kap od K 1- naprej

Martinova cesta 20 **R. Lang** Martinova cesta 20
Postajališče električne cestne železnice pri šentpeterski cerkvi

LJUBLJANA :: Zalagatelj društva c. kr. avstr. drž. uradnikov.

Bogata zaloga pohištva vsake vrste v vseh cenah. Ogledala, slike v vseh velikostih.

Popolna oprava za vile. Špecialiteta: Gostilniški stoli.

Pohištvo iz železa, otroške postelje in vozički po vsaki ceni.

Modroci iz žilnatega omrežja, afričanske trave ali žimo, prve vrste vedno v zalogi.



Za spalnico od 180 gld. naprej. Divan z okraski.

Oprave za jedilno sobo, salone, pred-sobe, cele garniture.

Špecialiteta v nevestinih balah. Veliki prostori, prtilčno in v I. nadstropju.

Čudovito poceni za hotele, vile in za letovišča 62 gld.

Za sobo: postelja, nočna omarica, o-mivalna miza, obe-šalniki, miza, sten-sko ogledalo.

29 186-69

Naznanilo otvoritve.

Slavnemu p. n. občinstvu najljubljeneje naznanjam, da sem otvoril

19. septembra t. l.

trgovino z mešananim blagom

v nekdanji Majdičevi trgovini.

Za najobilnejši obisk se udano priporoča

Franjo Omersa mlajši.

SINGER

šivalne stroje

naj se kupuje le v naših prodajalnah, ki se jih spozna po teh napisnih tablah.

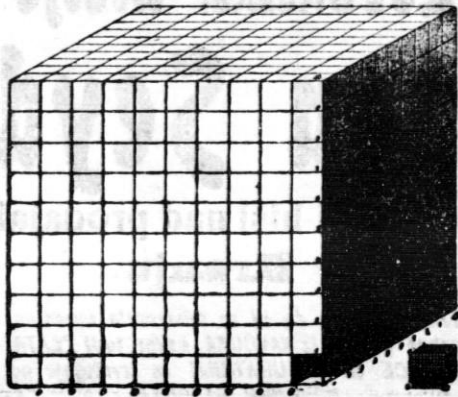


Naj se ne pusti premotiti po priporočilih, ki imajo namen, z navedbo imena SINGER prodajati že rabljene stroje ali stroje drugih vrst; kajti naši stroji se ne oddajo prekupcem, temveč se jih prodaja naravnost od nas cenjonemu občinstvu.

SINGER Co.

Akc. družba za šivalne stroje
Kranj št. 53. 33

Nova kubična knjiga!



Za vsakovrstni okrogli les, rezan ali tesan, v stari in novi meri, razvidno je iz sledečega kazala, da je to dosedaj najboljša kubična knjiga.

Kazalo:

1. Okrogli les, premer v colah, dolžina v čevljih;
2. Okrogli les, premer v centimetrih ali v colah, dolžina v metrih, vsebina v kubičnih čevljih;
3. Okrogli les, premer in obseg v centimetrih, dolžina v metrih, vsebina v kubičnih metrih;
4. Rezan in obtesan les za deske in trame vse dolgoti, debelosti in širivosti;
5. Preračunjenje col v centimetre;
6. Preračunjenje centimetrov v cole;
7. Preračunjenje čevljev v metre;
8. Preračunjenje metrov v čevlje;
9. Preračunjenje kubičnih čevljev v kubične metre;
10. Preračunjenje kubičnih centimetrov v kubik čevlje;
11. Preračunjenje kubičnih metrov v kubične čevlje;
12. Tabela, po kateri se izračuna teža lesa;
13. Načrt, po katerem se lahko napravi merilo, da se lahko izračuna vsako kubično vsebine okroglih debel;
14. Kubična telesna mera.

Knjiga stane v močno celo platno vezana 5 K, po pošti 20 vim. več. K tej kubični knjigi se prileže tudi lahko zraven hitri računar, ki je za trgovce z lesom zelo pripraven. Obe knjigi skupaj vezani staneta 6 K 20 vim.

Knjižica se dobiva pri založniku

Viljemu Požgaju v Kranju.



Mavricij Smolej urar

na Jesenicah štev. 19

priporoča svojo veliko zalogo

pravih švicarskih žepnih ur

vsake vrste, dalje budilke, ure na nihala, pretane in verižice, po najnižjih cenah.

Popravila

se izdelujejo v lastni delavnici, ter sem zmožen po moji blizu 20letni skušnji vsaka tudi najtežja popravila izvršiti natančno in po nizkih cenah. Popravljajo se budilke po 80 vim. do 1-40 K. Žepne ure od K 1-20 naprej. — Zaradi kakovosti priporočam posebno precizijsko uro

„INTACT“.

Kolesarske potrebščine

NB. Ako želite imeti uro res dobro popravljeno jo ne točajte takim, ki urarije niti izučeni niso. 17-84



Brata HLAVKA

izdelovatelja kirurg. instrumentov
ateljje za ortop. aparate in bandaže

Ljubljana, Prešernove ul. 5

priporočata

svojo veliko zalogo obvezil za zdravstvo in bolniško potrebo, bižejev, irigatorjev, aparatov za mrzle in inhalacija s paro, sterilizirane obveze in bandaže, kakor tudi nogavic za krčne žile, kilne pasove, vsakovrstne brizgalke in aparate za samoklistiranje, najboljša kvaliteta gumi-jevih stvari in gumijevih pesteljnih podložk. — Vse bandaže se izdelujejo pod strogim nadzorstvom po od-243 52-32 redbah p. n. gg. zdravnikov.

Zunanja naročila se izvršujejo točno, hitro in diskretno.

Galvanični peniklovani zavod z obratom na motor.
Popravila se izvršujejo točno in ceno.

Sladoled



najfinejši, več vrst, kakor tudi ledena kava, čokolada l. t. d. se dobi vsaki dan sveže pri E. Brandtu, Kranj.

Zunanja naročila točno in cenje kot povsod drugod! *

299 26-23



Ludovik Borovnik

puškar v Borovljah (Ferlach na Koroškem)

se priporoča v izdelovanje vsakovrstnih puš za lovec in strelca po najnovejših si temih pod popo nim jamstvom. Tudi predeluje stare samokresnice, vsprejema vsakovrstna popravila, ter jih točno in dobro izvršuje. Vse puške so na c. kr. preizkuševalnici in od mene preizkušene. 181 52-54

Ilustrovani ceniki sestonj.

JOS. WEIBL

J. Spreitzerjev naslednik

LJUBLJANA,

Slomškove ulice št. 4.

Stavbeno-nmetno in konstrukcijsko inženjirstvo.

Žično omrežje na stroj, ograje na miredvoru, obmejno omrežje, večna vrata, balkoni, verande, stolpne križe, štedilnike l. t. d

Specijaliteti: 152-49

valjični zastori (Rollbalken).

Zlate svetinje: Berlin, Pariz, Rim itd.

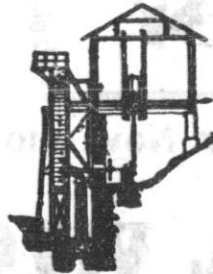
Najboljše kosmetično
zobočistilno
sredstvo

Seydlin

Izdelovatelj
D. Seydl

Ljubljana, Spital.-Stritar. ul. 7

G. Tönnies



422-38

tovarna za stroje, železo in kovinolitarna v Ljubljani priporoča kot posebnost žage in vse stroje vz obdelovanje lesa.

Francis-turbine osobito za žagine naprave zvezane neposredno z vrtilom.

Sesalno-generatorski plinski motorji, najcenejša gonilna sila 1 do 3 v. za konjsko silo in uro.

Kavarna „Ilirija“ v Ljubljani

oddaljena 3 minute od južnega kolodvora je vsak dan 313 15

celo noč odprta.

Priporoča se najljudneje p. n. tujcem za mnogobrojen poset

Stevo Miholč.

Svoji k svojini! 256 52-38

Staroznana narodna tvrška:

Anton Iv. Pečenko

GORICA :: ulica Jos. Verdi 26

postreže pošteno in točno s pristnimi belimi in črnimi vini iz lastnih in drugih priznanih vinogradov po ceni 30-50 vim. liter; potem s pilsenskim pivom «prazdroj» iz sloveče češke «Meščanske pivovarne», in izbornim protivinskim pivom iz pivovarne kneza Schwarzenberga v Protivinu na Češkem, in sicer v sodčkih in steklenicah; z domačim pristnim tropinoveom l. vrste, lastnega pridelka v steklenicah.

Vino dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstrijsko-ogrske države v sodih od 56 lit. naprej franco gorilka postaja.

Na zahtevo pošilja tudi vzorce.

Večkrat premirano!

Glinaste peči 1 52-27

štedilnike, banje za kopeli, kakor tudi kipe, vaze in druge glinaste izdelke v vseh barvah, trpežne in cene priporoča

Avgust Dreise

prva in največja tovarna peči in glinastih izdelkov v Ljubljani.

Predno osebno, hipotečno ali realno isčete

POSOJILO

zahtevajte brezplačni prospekt

Meller L. Egyed, Budimpešta

IX., Lónyai-utca 7. 360 52-34

Telefon interurban 46-31.

Za šolsko sezijo priporočam vsakovrstne šolske potrebščine

n. pr. zvezke, knjige, torbice, nosila za knjige, pisalno in risalno orodje, papir in sploh vse v to stroko spadajoče predmete v največji izbi in najnižji ceni.

Ma drobno in debelo!

Ma drobno in debelo!

Anton Adamič, Kranj

trgovina s papirjem, galanterijskim in modnim blagom

Kranj, Glavni trg.

52-30

<p>Bluze vrhna in spodnja Krla Predpasnike Moderce Šerpe Paseve Ovratnike Mašence Jabots Srajce Perle Otročje obleke Krstne oprave</p>	<p>Potrebščine za šivlje Svila Baržun Tresse Čipke Vložke Aplikaci- jone Gumbe Vezanine</p>	<p>Glace in svilnate rokavice Moderne srajce Ovratnike Kravate Nogavice Žepne robce Gumbe Denarnice Prsnike Naramnice Glavnike Garniture Milo Parfum</p>
<p>— Nova modna trgovina :: Salon za damske klobuke — filijalka iz Ljubljane 195 52-49</p> <h2 style="text-align: center;">A. VIVOD-MOZETIČ V KRANJU</h2> <p style="text-align: center;">na glavnem trgu v hiši g. Pavšlarja</p> <p style="text-align: center;">Priporoča za pomlad in poletje elegantne klobuke za dame in otroke pariške in dunajske modele. Žalne klobuke. * Klobuke sprejemam v popravilo.</p> <p style="text-align: center;">==== Zunanja naročila točno. ====</p>		
<p>ženska ročna dela Preditiska-rija Vseh vrst pavola Svila Cvetilice Ročae torbice Moderne kapce Pajčolane</p>		

Zobozdravniški atelje
dr. Edvard Globočnik
v Kranju 844 52-8
je od 16. septembra 1908 slav. občinstvu
na razpolago
vsaki dan in
tudi v nedeljo.

247 40-30

Steckenpferd
lilijino milo
najboljše milo za kožo.

**Slovenci, kupujte vži-
galice v korist družbi
sv. Cirila in Metoda!**

M. Podkrajšek
frizer za dame in gospode
Ljubljana, Sv. Petra cesta 35. Filijalka
147 52-60 nasproti hotela „Union“



priporoča
za gojitev las in za
umivanje glave svoj
zdravniško priporo-
čeni gorko in mrzlo
zračni sušilni aparat.
Suši brez nadležne
vročine. Ne provzro-
čuje skrčenja las.
Vpliva dobro na po-
speševanje rasti las.
Zaloga vsako-
vrstnih vpletk
striženih in zme-
šanih las.
**Oddelek za
dame s sepa-
ratnim vhodom.**

Kupujejo se zmešani in odstriženi lasje
po najvišjih cenah.

Zobotehnični atelje
Oton Seydl
v Roosovi hiši nad prodajalno
v Kranju.

ZOBOVJA, tudi ne da bi se odstranile korenine, z ali
brez nabne plošče, iz KAVČUKA, kakor tudi ZLATA, dalje
VRAYNALNICE in OBTURATORJI se izvršujejo po NAJ-
NOVEJŠIH METODAH. 111-71

Sprejemne ure vsako nedeljo in ponedeljek
od 8. ure dopoldne do 5. ure popoldne.

POSOJILNICA V RADOVLJICI

registrovana zadruga z omejenim poroštvom

Rezeryna zaklada
iznaša:
K 78.000

s podružnico na Jesenicah

sprejema hranilne vloge od vsakega in jih obrestuje po

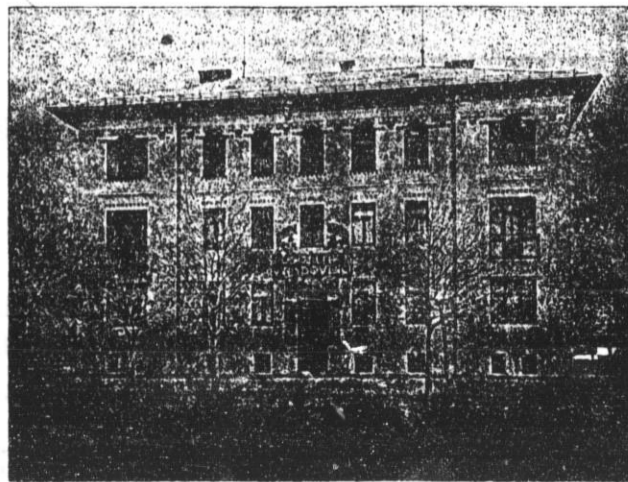
Denarni promet
v letu 1907.:
K 5,600.000

4 1/2 0/0

brez odbitka rentnega
davka. Hranilne knji-
žice se sprejemajo kot
gotovi denar, ne da bi se
pretrgalo obrestovanje.

Posojila

se dajejo na vknjižbe
brez amortizacije po
5 1/2 %, ali z 1 % amor-
tizacijo, na menice pa
po 6 %. — Eskompti-
rajo se tudi trgovske
menice.



Posojilnica sprejme tudi
vsak drug načrt amor-
tizacijskega dolga.

Uradije se v centrali
in v podružnici
vsak dan

od 8. do 12. ure dop.
in
od 2. do 6. ure pop.
Izvemši nedelje pop.

Poštno-hranilnični ra-
čun centrale št. 45.867.
Podružnice na Jeseni-
cah št. 75.299.

120-60